NĂM THỨ NĂM SỐ 135

Đuốc nhà nam

BÁO-QUÁN VÀ TÒA SOẠN
72 Rue Legrandière — Dây thép nói số 696

Chủ-nhiệm : NGUYỄN-PHAN-LONG

Quản-lý : NGUYỄN-VĂN-SÂM

Số báo 0 $00

CHÚA-NHỰT 2 THỨ HAI 3 DÉCEMBRE 1934

GIÁ BÁO

MỘT NĂM	12$00
SÁU THÁNG	7 00
BA THÁNG	3 50
MỘT THÁNG	1 20
MỘT SỐ	0 06

CÓ NÊN ĐỂ CHO LƯƠNG-Y NHÀ-NƯỚC CHỮA BỊNH LẤY TIỀN KHÔNG?

Mới đây có nghị định của quan Toàn-quyền nói về việc lập ra ở Bắc-kỳ và ở Nam-kỳ mỗi nơi một ủy-ban gồm có thầy thuốc Tây Nam giúp việc cho nhà nước, và thầy thuốc tư hiệp với đại-biểu thay mặt cho các sắc dân ở đây: Pháp, Nam và Huê-kiều để xem xét một đạo dự-luật bạn chủ việc tụ bịnh lấy tiền của các thầy thuốc đã được hưởng lương bổng nhà nước rồi. Cái bổn ý của chánh-phủ làm như thế là muốn cho các ông làm thuốc riêng ở ngoài, phần đã lo tiền nạp thuế, một phần phải lo tiền để nuôi sống cho gia-đình, khỏi phải thua thiệt lợi quyền với các ông thầy thuốc trong ngạch y-tế nhà-nước, vì các ông ấy đã được nhà nước cấp bổng hằng tháng và khỏi phải trả thuế gì cho nhà nước về nghề nghiệp của họ cả.

Nếu ai có ngờ về cái lẽ công bình, cái quyền hạn của các ông thầy thuốc tư chịu thuế đó làm nghề, thì sẽ thấy cái chỗ toàn tính của chánh-phủ hiện thời rất là đúng lắm. Nhưng lấy về phương diện người có bịnh đi cầu cứu chữa thì cái sự hạn chế nầy không được phần thuận tiện. Ai nhớ coi mạch, xin toa, không phải giống như đi mua đôi giầy, cái nón, đâu có cần bằng lá vô mua. Đi cầu chữa bịnh, là một việc khó lắm, đem cả tánh mạng giao phó cho ông thầy, nên cái sự tin cậy ở trong là một đều quan-hệ. Lúc phải bịnh đi tìm thầy mà pháp luật lại bắt đi đến ông thầy Dân, chớ không được đến ông thầy Quan là ông thầy của người bịnh đang tin cậy, thì cái việc hạn chế đang lớp đây sẽ làm trở ngại cho bịnh-nhơn trong lúc phải tìm thầy uống thuốc.

Còn một lẽ khó lắm nữa, là lúc người đang bịnh hoạn, rên la, vì tin cậy đến tận nhà của một ông thầy có chưn trong Nhà nước để xin cứu chữa cho, mà chẳng lẽ lại từ đi để tuân theo một cái chế độ hay một cái pháp luật sao?

Ngoài các việc thuế vụ, lương bổng ông thầy lại còn có cái trách nhậm cứu vớt đồng loại trong lúc đau đớn rên siết nữa.

Người có bịnh cần phải có quyền lựa chọn thầy để uống thuốc, chớ có bày ra cái lệ hạn chế bắt buộc họ phải đến cho ông thầy của nhà nước lựa chọn trước cho họ, thì họ phải trường là bịnh nhơn lúc bỏ tiền uống thuốc không phải để cứu lấy thân, mà lại là để đem tiền nạp thuế sanh ý của các ông thầy thuốc.

Nếu xét về quyền của người có bịnh, thì chánh-phủ nên để cho họ tự tiện lựa chọn thầy để uống thuốc, cái mục đích của sở y-tế ở đây là phải khuyến khích người nam dùng thuốc tây thêm mãi, nên một việc gì nhỏ có thể làm trở ngại đến vì chuyên truyền phổ-thông thuốc tây ở đây đều không nên làm.

Đứng về phương-diện của nhà chuyên-trách, lo giữ sự công bằng ở giữa hai phái, một phái thầy thuốc của Nhà nước được hưởng lương bổng chắc chắn và khỏi phải nạp thuế vụ gì: một phái thầy thuốc tư không lương bổng mà phải nạp thuế sanh-ý, thì chánh-phủ cứ cho phép các ông thầy thuốc trong phái Nhà nước mà muốn coi bịnh riêng cũng nạp môn thuế sanh-ý như các ông thầy thuốc ở ngoài vậy, thì đã lợi nhiều cho công-quỹ và thuận tiện cho người có bịnh đi tìm thầy.

Cái điều mà các ông thầy thuốc ở ngạch nhà nước có hưởng lương bổng khỏi phải nghĩ tới, vì có nhận lãnh số lương thì các ông phải đến làm việc theo ngày giờ hạn định của chánh-phủ. Trong lúc các ông phải cặm cúi lo lắm để đến số lương, thì các ông thầy thuốc vẫn tiếp khách được lợi. Các ông thầy thuốc nhà nước có coi bịnh lấy tiền, thì cũng chỉ là ở ngoài cái ngày giờ làm việc, là cái ngày giờ chánh phủ không có trả lương mà thôi, các ông thầy tư không còn gì thua thiệt nữa đâu.

Tôi tưởng chánh-phủ nên để ý đến người có bịnh tự-do lựa chọn thầy để cứu chữa.

Các ông thầy ở về ngạch nhà nước có muốn coi bịnh ngoài ngày giờ làm việc ở các sở, thì cứ nạp thuế cho chánh-phủ, sau trong công việc làm, các ông khỏi phải mang cái tiếng được chánh-phủ biệt-đãi hơn các ông thầy thuốc tư.

NGUYỄN VĂN-SÂM

Vài lời cùng bạn đồng-nghiệp « Phụ-nữ Tân-văn »

Trong số báo *Phụ-nữ tân-văn* xuất bản hôm qua, có bài nói về việc ông Nguyễn-phan-Long bị công kích về trường tư. Việc công kích ấy do ông Trần-thiện-Qui lấy nước là khuấy ra hồ đặng gây mối ác cảm ở giữa bổn-báo chủ-nhiệm với chủ trường tư, bổn báo không nói tới làm chi nữa cho choán giấy vô ích. Nhưng bạn đồng nghiệp lại dựa theo lời của báo *Công-Luận*, báo nầy ở nhà nghề lớm rồi nói thêm nối thừa để diệt cho ông Long nói ở giữa Hội-đồng quản-hạt rằng « trường tư là ổ cộng sản ».

Câu ấy ông Long không hề nói, có từ biên bản viết bằng chữ tắt của Hội đồng quản hạt làm chứng đành rành rằng ông không khi nào nói câu: « Les écoles privées sont des foyers de communisme » hay nói lời gì ý nghĩa như vậy.

Công-luận có thêu dệt mới công kích ông Long được. Đồng nghiệp *Phụ-nữ Tân-văn* coi bộ quên hỏi ông Trần-thiện-Qui công kích ông bà Nguyễn-đức-Nhuận rất kịch liệt về việc hội chợ rồi hay sao? Bổn báo lúc ấy có ra trợ-chiến cho *Phụ-nữ Tân-văn*, có lẽ ông bà còn nhớ chớ?

Vụ làm bạc giả tại Paksé

Vụ làm bạc giả tại Paksé đã xử xong.

Án tuyên như sau nầy:

Sengleng: 5 năm cầm cố.
Chékia: 7 năm khổ sai.
Chekranh 5 năm cầm cố.

Trò đời...

Sao mấy cô không xin cho có đội cảnh-sát đàn bà?

Nước Anh lập đội cảnh sát đàn bà ở thành Luân-đôn được mấy năm nay rồi, động giữ gìn bảo vệ phonố hồi ở ngoài đường.

Phận sự của mấy cô lính cảnh sát ở Anh là đi coi chừng những người ăn qua lại trên các con đường trong châu thành ăn mặc bản thỉu hay lôi ấu những cậu công tử bột đi theo gái mà chọc ghẹo, những người say rượu nói bậy nói bạ gây gổ với người đi đường.

Ngoài ra các cô lính cản đi rồn ở những vườn bông của Nhà nước hay những đường vắng vẻ để động ngăn cản không cho cặp oan ương đứng nói chuyện với nhau, thả giọng lả lơi quá hay lấy lính ăn ở nhau một cách thân mật quá.

Như thế thì đội lính cảnh sát đàn bà hâu ích biết là bao nhiêu.

Ở xứ ta, mấy cô đứng ra binh vực cho nữ giới, bỏ bào đội nam nữ bình quyền, cũng nên kêu nài với Chánh phủ đặt một đội cảnh sát đàn bà.

Nếu đặt được đội cảnh sát đàn bà thì một là sẽ thâu dụng được một số chị em vì hoàn cảnh phải đâm ra làm nghề tồi phong bại tục; hai là sẽ trừ được những sự ngang tai, trái mắt ở nơi châu thành, thật là một việc hoàn toàn bổ ích.

Nhưng một mai, nếu có mấy cô ra làm lính cảnh sát ở giữa thành Saigon nầy, không khéo lại đụng đầu mấy cậu công tử bột tô mô theo mấy cô mà thả giọng ong bướm, vì ở giữa hồi kinh tế khủng hoảng nầy thiếu chi cậu thanh niên thất nghiệp, ở không đi rồn trên các con đường đi tìm gái chọc ghẹo mà chẳng ta thường gặp đó. Mà không sao, đến khi ấy Đảng Giang sẽ ân hiện mấy cô lính cảnh sát bị bọn công tử bột theo thả giọng ôn tiếng quyến mọt cái điều kế đó « đầy cây » bọn ấy chơi.

Mấy cô cứ làm bộ đự đỡ bọ đi theo dồn ngang họ để bắt cảnh sát cho họ một trận đòn đích đáng, rồi biểu họ rằng:

— Từ nầy về sau, chúng tôi cần đi rẽu ngoài đường mà làm việc mãi phép lịch sự với chị em bạn gái nữa thôi?

Mấy cô công tử kiếm « mèo » mà gặp ở từ một cách không ngờ như vậy chắc phải bỏ thói xấu ấy đi.

ĐẶNG-GIANG

Hội-đồng quốc-gia và kinh-tế bên Pháp nhóm

Paris.— Bữa 30 Novembre hội-đồng quốc-gia và kinh-tế bên Pháp nhóm. Ông Flandin chủ-tọa. Hội-đồng xét về các sự quan-hệ của chánh-quốc và các thuộc-địa. Hội-đồng nhóm đây là vì ông tổng-trưởng bộ thuộc địa có hỏi ý-kiến của hội-đồng về việc thảo một cái chương trình về cuộc phát-triển nền kinh-tế ở các thuộc địa, cùng là về các phương pháp dùng để mở rộng sự thương mãi giữa Chánh-quốc và thuộc-địa.

Dư-luận Hung-gia lợi phản-đối lời tuyên-bố của Nam-Tư Lạp-Phu tại hội Quốc-Liên

Budapest.— Dư-luận Hung-gia lợi phản-đối lời tuyên bố của Nam-tư lạp-phu tại hội Quốc-liên. Tuy rằng các bảo nước Hung chỉ biết sơ sài về lời tuyên-bố đó, nhưng cũng nói "chắc rằng lời tuyên-ngôn ấy không có bằng cớ sự thật gì có giá trị hết.

Tù trốn Đị bắt lại

Một người linh ở Camau đi qua Bacliêu nghe người ta nói trong vòng đó có một anh tù vượt ngục về đây sanh hoạt tự do và lẩy tên là Kim-Suối.

Anh nầy lại có đắt chừng lối 50 cuống, nên anh ta ở ngay trong đất ấy.

Người linh kiếm được liền chỗ Kim-Suối ở. Kim-Suối đây tức Thạch-Say, đã vượt ngục ngoài Côn-đảo mà trốn về. Thạch-Say hồi năm 1926 bị tòa phạt mười năm khổ sai về án giết người, mới đây đã cùng 7 người tội khác thả bè về.

Khi bắt được Thạch-Say thì Thạch-Say khai không biết cái tin về những bạn cùng trốn với y, mãi sau y mới đưa ra cái địa-chỉ của hai người trong đám bảy người đã trốn kia.

Vua Bảo-đại đi viếng nạn dân Hà-Tĩnh

Hồi 4 giờ sớm mai bữa 28 Novembre, vua Bảo-Đại đã cùng với quan khâm-sứ Trung-kỳ, lên xe hơi ra viếng nạn dân Nghệ-tĩnh.

Ông Rigaux, hội-trưởng hội cứu-tế nạn-dân và quan Thượng thơ bộ-Lại cũng có theo các ngài nữa.

Tới chỗ cách Đồng-hới chừng 25 cây số, hai ngài có cho ngừng xe lại để xem mấy đồng cát gần bờ biển, mấy đồng cát đó mà nếu gặp bão thì bay vào trong ruộng, làm lấp mất cả các đất cày cấy được. Như trận bão mới rồi, vì cát bay mà làm thay đổi hẳn bộ mặt trong miền đó. Hoàng-thượng có hỏi tới các phương-pháp đặng để phòng tránh cái hại cát bay nầy.

Rồi các ngài ngừng lại tại Ba-Đon, tại Hà-tịnh và tại Linh-am. Các ngài có đi coi qua hai huyện Can-Lộc và Đức thọ, mà chỗ hai ngài ngừng lại thì đều có quan chức và dân sự tới chầu.

Sau hai ngài lại đi tới Vinh để đi viếng luôn mấy nơi trong hạt đó đã bị bão tàn phá.

Mãi tới 1 giờ rưỡi iều hai ngài mới trở về tới Huế.

Trong khi đi viếng các nơi, vua Bảo-đại có hỏi kỹ về sự thiệt hại nhiều hay ít, về các sự nhu cầu cấp tốc của nạn dân, về sự tổ chức cuộc cứu giúp nạn dân, về phương pháp giúp cho dân đợi tới mùa lúa sau, và về cách giúp sao cho dân đỡ phải chịu nạn lụt.

Mỗi một chỗ ngừng chân Hoàng thượng có cho tiền giúp nạn dân, bất thay trong cuộc kinh-lý đó ngài đã giúp nạn dân là 2.000p. để cấp cứu cho những người gặp cảnh nguy nghập nhất.

Đây là nhà thờ West minster, là nhà thờ công thần xá vua của nước Anh, ở tại thành Luân-đôn.

Hôm 29-11 34 đã thành-hôn của ông Duc de Kent là hoàng-tử Georges con của vua Georges V kết duyên với Công-Chúa Marina.

Rồi đây thuốc hút sẽ lên giá chăng?

Đến thứ hai 3 Décembre ban ủy-viên thường trực của Hội-đồng quản hạt sẽ nhóm để bỏ bày ý kiến đôi với việc tăng thuế thương chánh về thuốc lá thuốc điếu và thuốc xi-gà ngoại-quốc mà Chánh-phủ đương dự định.

Nếu cái bản dự định ấy được thi hành thì chúng ta sẽ tốn phí thêm về việc hút thuốc.

Nạn xe lửa ở Y có 7 người chết

Chiếc xe lửa « train Cook du Vésuve » chạy đường Naples, chạy mau quá đổi và khi xuống giốc núi phải trật đường ray.

Cái đầu máy văng ra đụng vào một cây cột giây điện, và bể nát ra từ mảnh mảng cả. Ngay lúc ấy có 4 người thiệt mạng và có 3 người bị thương, sau cũng chết luôn. Trong số người chết, có một người thợ máy, một người thợ thường và hai vợ chồng người Pháp đi du lịch. Hiện thời còn 12 người bị hành bị thương rất nặng.

NỬA THÁNG LÀM TÀU TRONG SỞ BA-SON

V

Chỗ nào nơi nào, cũng thấy lấp lánh áo bành tô xanh với quần vải đen. Mấy người có tuổi thì bàn luận việc đời, nhân tình thế thái. Còn bọn đầu xanh tuổi trẻ, thì cứ mãi tranh cãi với nhau về việc chơi bời mèo chuột.

Tới cửa sở Ba Son. Dưới gốc một cây bàng, trên bãi cỏ xanh, mấy anh em mần tàu Astrolabe đang ngồi trò chuyện với nhau. Tôi cũng ngồi phịch xuống đó, xen vào câu chuyện cho vui, mà đợi giờ vào Sở...

Bọn chúng tôi còn đương ngồi bàn luận xa gần, thì bỗng có một người cu-li, tuổi lối 30, mình mặc một bộ đồ vải đen cũ mèo thích, đầu đội một cái nón lá tả tơi, bước đến hỏi chúng tôi rằng: « Mấy anh mần dưới chiếc Astrolabe phải không? »

Anh Ba Thợ vẻ đáp: « Phải » — « Coi chừng đa. Bọn hai Bạch hâm mấy người dữ lắm ».

— « Cám ơn »

Người ấy đi rồi. Tôi hỏi anh Ba thợ về: « Ai đó vậy? »

— « Một người nầu dưới chiếc « Altair ». Tụi của hai Sử. »

— « Còn hai Bạch là người nào? »

Anh ba thợ vẻ ngó quanh quất một hồi, rồi đưa tay chỉ một người hơi lùn, mặc một bộ đồ xanh, đang đứng điềm mấy cu li làm Tập-mi-nơ, cách chúng tôi ngồi không xa mấy.

Tôi nhìn kỹ mặt mấy hai Bạch cho nhớ. Đăng kia, thình thoảng hai Bạch cũng ngó bọn chúng tôi và nói với bọn họ những gì không biết, chỉ thấy cái miệng của anh ta nhúp nhép và cặp con mắt liếc qua liếc lại liên, giống in như cặp mắt khoi-hài của anh hề Charlot vậy.

6 giờ 15 — Sau một hồi « Sốc hụ » rất to, bọn đan thợ ngồi xung quanh và trước cửa sở Ba-son đành phải ngưng câu chuyện đang nói lại, mà kéo nhau lần lượt vào sở.

Anh em chúng tôi đứng đợi bọn hai Bạch vào hết rồi mới theo sau.

Vào khỏi cửa sở, có một viên Đội Tây mà mấy người « gát đan » Annam đứng chực ở đó để giữ trật-tự. Dân và thợ, mỗi người đều theo nghề nghiệp của mình, mà vào mấy cái trại to lớn trong sở, để làm lụng như mọi bữa. Có một toán cu-li rất đông đảo, kéo nhau đi thẳng mãi vào trong xa, chẳng biết bọ đi mần sở nào ở trong phía ấy.

Theo lời của một người mần Tập-mi-nơ vừa mới nói với chúng tôi, thì ra chiếc tàu Astrolabe đựa vào chiếc tiểu-tuần-dương-hạm « Aviso Antarès », tức là chiếc tàu của bọn hai Bạch mần. Thiếu gì cầu, mà chẳng đậu, lại nhè cặp vào chiếc « Antarès là chỗ mần của « phe nghịch » với chúng tôi. Thiệt rủi cho chúng tôi quá!

Quẹo qua phía tay mặt, trên con đường đá Gô-ghê, đi trước mặt chúng tôi là bọn hai Bạch.

Vào tới chỗ tàu Astrolabe đậu, chúng tôi ngồi phịch trên ve đá đựa mé sông.

Một cái Cầu-tàu một kiểu với cầu tàu Bình ngoài Marine, đậu cặp vào cầu là chiếc Antarès, một chiếc chiến-thuyền khá lớn, sơn màu xanh đa trời. Bên ngoài chiếc Antarès là chiếc Astrolabe, chiếc tàu bé con của chúng tôi bị chiếc Antarès ăn khuất, chỉ còn 2 cái cột tàu sơn trắng, và cái ống khói tàu màu vàng, nhác cho chúng tôi biết rằng chiếc Astrolabe đậu ở đó.

7 giờ thiếu thiếu 15 phút. Bên ngoài sở Ba-Son, tiếng chuông của Sở-Mộ đổ vang rân. Người ở trong mấy ngó ra, chúng tôi coi thấy đang thấy thơ của sở ấy đang tập-tễnh vào cửa.

Trai mấy đến bên cạnh chỗ chúng tôi ngồi đã khỏi sự làm việc, rồi tiếp theo mấy trại, mấy xưởng khác, cũng cho mấy thợ ấm ý, khỏi sự mần việc.

Đang kia, hai Bạch điềm dân, và phát thẻ xong rồi, bọn họ kéo nhau lên tàu. Chúng tôi cũng nối gót theo sau. Ra đến chỗ chiếc Antarès đậu, bọn hai Bạch kẻ trước người sau lần lượt bước lên cầu thang. Họ lên hết rồi, bọn anh em chúng tôi mới lên sau rốt.

Bởi vì chiếc Astrolabe đậu cặp vào chiếc Antarès; nên bọn chúng tôi phải mượn đường của chiếc Antarès, mà qua bên tàu của chúng tôi. Hai chiếc tàu đậu khít nhau, cách chừng 2 thước tây, nên chiếc Astrolabe có để một cái cầu thang nhỏ cặp qua bên chiếc Antarès, đặng qua lại cho tiện.

Anh em chúng tôi nối theo cái cầu thang ấy, mà xuống dưới tàu Astrolabe.

Hôm nay chúng tôi mần việc cùng giống như mấy bữa trước. Có đều chúng tôi phải bắt « cũ-lạp » treo tôn ten trước mũi tàu để gỡ sơn cái vỏ tàu coi « nguy hiểm » bơn mấy hôm trước.

Vào đậu trong sở Ba-Son, hôm nay trên tàu Astrolabe có đũ mặt hết thảy Quan quyền và binh lính. Mấy anh treo « cũ lạp » tôn ten trước mũi tàu để gỡ sơn, tuy có nguy hiểm thật, nhưng cũng không sao, bởi vì mấy người ấy đều biết lội giỏi lắm, nên đầu có đứt dây rơi xuống sông, cũng không nguy đến tánh mạng. Thương hại cho mấy anh mần ở dưới hầm máy, vì phải thảo hết cả mấy mốc để đem lên mấy cái xưởng trên Ba-Son mà sửa đổi, nên người nào người nấy làm lụng mệt nhọc hết sức.

Sắt, cục nào cục nấy nặng triều-triệu, vậy mà mấy anh ấy nhờ có kinh-nghiệm nhiều trong nghề-nghiệp, nên họ đặt khỏi sắt lên trên vai, mà vất đi coi nhẹ-nhàn như không. Từ dưới hầm máy đem lên trên boo tàu, rồi đi ngang qua chiếc Antarès để đem vào các xưởng, nặng nề, cực nhọc biết bao. Ghê hơn hết là mấy lúc lên xuống các cầu thang, nếu rủi sút tay hay bước trật chơn, thì khó mà toàn tánh-mạng được vậy.

Tôi đứng trông coi anh em ấy mần, thấy họ làm-lụng vất-vả cực nhọc như vậy, trong lòng tôi bỗng sanh ra nhiều mối cảm-tưởng: Nếu như đời càng ngày càng đô-hộ, đồng tiền cứ eo-hẹp, sanh-kế vẫn khó khăn mãi thì loài người nếu muốn sống, tất phải cạnh-tranh với nhau thật kịch-liệt, phần-đấu với nhau cho hăn hái, nhiên-hậu mới mong được sanh-tồn trên cõi tạm nầy đây.

(*Còn nữa*)

Tổng-cuộc liên-đoàn nhóm

9 giờ tối 29 Novembre tổng cuộc liên đoàn nhóm.

Sau khi đọc tờ biên bản kỳ nhóm trước, thì tổng cuộc bàn tới vụ bổ thâm và thuế sanh ý tại Hội đồng quản hạt. Nhơn vì báo giới công kích chi đó, nên ông Blanchard đã xin từ chức không ở trong liên đoàn thương gia nữa.

Kế đó ông De Lachevrotière đứng lên phân nàn về ông Outrey, nói rằng ông nầy không hiểu tình thế Nam-kỳ một chút nào hết.

Rồi ông trách tới nhà Đông Pháp ngân hàng, vì nhà ngân hàng Đông Pháp đã mất trong vụ Levy tới 12 hoặc tới 13 triệu quan. Ông đinh đem vụ đó ra Đại-hội-đồng nhóm đây và yêu cầu hội đồng ấy phản kháng để cho Đông Pháp ngân hàng không được đem tư-bổn ra ngoài xứ nầy mà đem đùng vào những việc không chắc chắn chi hết.

Một điều đặc biệt nhứt trong cuộc nhóm nầy, tức là khi ông Chêne đem đọc một bài đăng trong báo *Le Paysan* của ông. Theo bài đó thì các trâu bò đang giá tới 3.000 quan cung là các khi cu làm ruộng và các của cải như là bất động sản đều không bị chữ nợ tịch-biên.

Cuối cùng Tổng-cuộc bàn nên xin giảm thuế gạo xuất cảng qua Pháp xuống 50 %.

Bạn song vấn-đề nầy, tổng cuộc liễn bãi nhóm.

Một người thiếu-phụ Tàu có thai ba năm, sanh một lần 5 đứa con trai

Tờ Hoa-Kiều nhựt-báo ra bữa 8-11-34 có thuật một chuyện như vầy

Thầm-nhơn là một viên chức trong phân-cuộc số 10 của hội Con-an tại Thạch-loan về Nam hải, 28 tuổi, người tỉnh Triết-giang, năm trước cưới con gái họ Trần tại Hải khẩu làm vợ. Trần-thị về nhà chồng chưa bao lâu đã có thai, chẳng để qua ba năm vẫn còn chưa đẻ, mà bụng thì càng ngày càng lớn dày lên.

Bạn sở Thầm cho là bịnh trướng hay bịnh bụng chi đó, rước thầy coi mạch, thì các thầy đều cho là có thai, cứ đành chịu vậy. Tới tối mười giờ đêm mồng 18 Nov., Trần-thị bụng đau, liền sở ra mới bọc nằm đứa con trai. Tuy năm đứa con sở với trẻ thường thì mình vóc hơi nhỏ, nhưng mẹ con đều lành mạnh không sao hết. Sáng ra thích-biểu, đồng liêu của Thầm và các người phố phường lân cận nghe chuyện tới thăm chen lấn chật cứng.

Nhựt-bổn đối với độc-quyền dầu lửa tại Mãn-châu-quốc

Đông-kinh.— Lanh-sự Anh đã giải thích cho ông tổng trưởng bộ ngoại-giao Nhựt rằng sự lập độc-quyền dầu lửa tại Mãn-châu quốc tức là Mãn-châu-quốc đã trái với điều-ước thừa nhơn hồi các điều-ước mà Tàu đã ký trước, thì không khi nào tại đất Tàu hoặc hãy gần tại đất Mãn-châu lại cho lập độc-quyền được hết.

Trong công-ty độc-quyền dầu lửa tại Mãn-châu, thì 80 số tư-bổn là của người Nhựt, như vậy là trái với điều thứ ba của điều ước có chín cường quốc ký tại Washington. Theo như điều ước đó thì nước Nhựt nhận không bao giờ kiếm riêng những độc-quyền cho người cùng dân mình.

Có tin chắc chắn rằng Nhựt không chịu đổi phó một cách nào mà trái với sự độc-lập của Mãn-châu-quốc. Rồi đồng thời, Nhựt khuyên Anh và Mỹ nên trực tiếp giao-thiệp với Mãn-châu-quốc.

Tin thêm về việc bắt toán cướp Cà-Dom

Sau khi bắt được toán cướp Cà-Dom ở Mytho, sở mật thám vẫn tiếp tục cuộc điều tra và truy nã.

Hai người Tây trẻ tuổi là M. M. C... và F... bị bắt về tội giúp súng đạn cho toán cướp đã được thả, nhưng còn phải cho sở cảnh sát coi giữ.

Còn tên Bảy Ở bắt được tại Di-An thì đã dẫn xuống Mytho cho toán cướp Năm Cà-Dom nhận mặt.

Còn M. G... bị đói bỏi lôi thôi là vì lầm lộn tên cho nên khi hỏi xong sở mật thám xin lỗi M. G..., vì M.G... vẫn là người chơn chất lâu nay lo làm ăn, không làm việc gì trái phép hết.

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Quán Ven Đường (microfilm Thư Viện Đại học Cornell). Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng.

CHẲNG KHI NÀO!

Bịnh ban bạch, ban điều, ban cua, trái rạ, nóng vùi, chỉ nên dùng:

« BAN-DƯỢC-THỦY HIỆU CON-BƯỚM »

Sẽ kiến hiệu thật mau chẳng khi nào sai!

ĐẠI-QUANG DƯỢC-PHONG

27, Boulevard Tổng-đốc-Phương Cholon—Téléphone 19

Muốn chụp hình cho chắc ý khỏi hư, thì đây có máy hiệu LUMIBOX

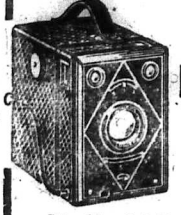

này chụp bằng films 6×9 *kiểu đôi* nhằm cách 2 thước, 5 thước và bao xa cũng được.

Toàn bằng loại kim obturateur để chụp chậm và mau 2 kiểu đã nhằm, 2 ống để chưa đứng, 1 sợi giây bóp.

Của hãng LUMIÈRE chế tạo dùng với Pellicule Ultra Rapide

BỔ-HUYẾT TỰ-LAI-TINH

là thứ thuốc bổ tinh-thần khí-huyết. Ăn không ngon, ngủ không được, trong mình mỏi mệt, dòm bà kém nguyệt không đều, uống thuốc này rất hiệu nghiệm.

Ve lớn..... 2$00—Ve nhỏ..... 1$20

BỔ-PHẾ CHỈ-KHÁI-LỘ

Chuyên trị các chứng ho, hắt hơi gió trẻ, đờm bà có thai đều đáng được. Bệ phát bà trăng, tiếng đồn khắp nơi.

Mỗi ve.... 0$60

Xin nhớ nhìn hiệu-kiểm hồ-lô mới là thứ thiệt. Có để bán khắp cả Nam-kỳ, Cao-miên và Lào

THÁI-NGUYÊN ĐƯỜNG DƯỢC-PHÒNG
77, boulevard Gaudot, Cholon

(1164)

CLINIQUE DE SAIGON

DƯỠNG-ĐƯỜNG SAIGON

Docteur LÊ-HƯNG-LONG
93, rue Pellerin, Saigon

Tại dưỡng đường nầy có phòng khám bình riêng để tiếp thân chủ hằng ngày, có nhiều phòng để nuôi bình nhơn bảo sanh, sắp đặt theo kiểu kiệm thời. Mỗi phòng đều có dưng ressort, tủ kiến, bureau, lavabo, bồn tắm hay là douche, sạch sẽ, khoan khoái, cao ráo, mát mẻ và êm tịnh. Có phòng mổ xẻ và để khô, có chỗ riêng để thử máu và kiểm các vi trùng độc.

Cách điều dưỡng rất kỹ lưỡng—Sự ăn uống dùng vệ sanh

TRỊ CÁC CHỨNG BỊNH VÀ CHUYÊN MÔN:

những bịnh về đường tiểu tiện đàn ông và đàn bà: đau cật thận, bọng đái, phong tình, v. v. Các bịnh đàn bà: đau ban đầu huyết, đau tử cung, huyết bạch, sửa tử cung cho có thai, để khó, hư thai v. v.

Docteur LÊ-HƯNG-LONG
De la Faculté de Médecine de Paris
Lauréat du Prix Toffier de Chirurgie
Ancien élève de l'Institut Pasteur de Paris

Saigon

Xe hơi cán người

Hồi nửa chiều ngày 28 Novembre, lối 4 giờ tối, có một chiếc xe hơi Delage số C. 8655 ở Gò-vấp chạy xuống Saigon, từ Gladioli chạy lại trên con đường Maréchal Foch. Vừa đến gần đường Paul Bert, có một người tên Muc, 36 tuổi, chạy ngang qua lộ. Người sắp phe rồng bề tay, mình qua bên trái, mà không chè tránh khỏi, nên anh Muc phải bị chiếc xe cán.

Đem vào nhà thương Tân-định, bịnh tình và rất nặng.

■■

Anh học sanh Huỳnh-thanh Đạo bị xe hơi cán chết

Hồi 4 giờ chiều ngày 25 novembre, lối 7 giờ, cậu học-sanh Huỳnh-thanh-Đạo 16 tuổi, ở trường Taberd đi xe máy về nhà ở đường Duranton.

Hồm ấy trời mưa, cậu đạp xe máy trên con đường Taberd thiệt mau, đến đầu đường Rolland Garros thình lình có chiếc xe hơi ô-ca-zông số C. 9674 do M. Nguyễn-văn-Chính chạy lại.

Cậu học sanh lái vào đầu xe hơi, người sắp phe thắng lại thật mạnh, nhưng không tránh khỏi được.

Cậu học sanh Huỳnh-thanh-Đạo bị thương rất nặng, người tài-phán tức chỗ cứu nạn nhân thương Chợ-Rẫy. Nhưng ít giờ sau, hồn cậu phải lìa khỏi xác.

Khi nhà chuyên trách làm ăng-kêt, thì người sắp phe không có lỗi gì cả, nên được tha bổng.

∴

Luc-Tỉnh

BACLIEU

Ỷ thế đánh người

Ngày 20 Novembre 1934, hồi 10 sớm mai tại bến đò chợ Giarai có xảy ra một vụ đánh lộn cần mắc tôi lấy tiền và bể vòng lật bằng-tai như sau đây:

Trần-thị-Diệp có em chồng là thị Trưu ở xóm Cái-cùng, thuộc về làng Long-điền (Baclieu). Hồi chi em đến là người thiệt thà làm ăn, ít khi ra chơ.

Ngày nay hai chi em chở 30 giỏ tôm đem đi bán, được mua bán thực về nhà. Khi bán tôm rồi chị em mới đến quán hàng Trần-văn của vợ chồng thầy cựu đội C.

Cô em thị-Diệp lựa một nhánh Cau 18 trái, hỏi giá cả mua bán không xong, thì Diệp để nhánh cau trả lại bỏ ra đi, vợ đội C. liền lại, biểu sửa nhánh Cau để gánh khi trước, nhưng thị Diệp vẫn để nhánh cau lật nằm ngửa.

Thị Diệp trở lại nhánh cau sửa, thì vợ đội C. đem với thế bì mà mắng thị-Diệp và đánh cho thị-Diệp một thoi khá mạnh sau lưng, thị-Diệp nổi quạu để nhánh cau đã cho vợ đội C. một nhánh cau trên đầu làm cho trái cau văng tán ra từ tung.

Cô em thấy đánh chị, đã cho thị-Diệp một đã tế, kế con gái đội C. nhảy đến tiếp đánh thị-Diệp, song hai mẹ con đều bị thị-Diệp nắm đầu. Lúc ấy vợ lính S. đến tiếp đánh thị-Diệp và gỡ con gái đội C. ra. Con gái đội C. ra được rồi và có người đánh tiếp thị-Diệp, nên thị bỏ chạy tất tả được làm đồng 2 đôi giày bằng cao-su, 4 ống bằng cao-su, 1 ống bằng cao-su, 1 ống bằng cao-su, 1

SAO CHỔI MỌC !
Đèn cây « Sao chổi »
Dùng đèn cây « Sao Chổi » mà thấp thì sáng hơn thứ nào hết thảy. Dùng đèn cây « Sao Chổi » thì lợi và tốt hơn thứ nào hết thảy. Dùng đèn cây « Sao Chổi » thì được rẻ hơn thứ nào hết thảy.
Trở bán lại : Antoine Nguyễn-văn Đâu
N° 129, *rue d'Espagne.* — SAIGON
và các tiệm tập hóa Annam

PHỤ TRƯƠNG VĂN-CHƯƠNG
của Đuốc-nhà-Nam

ĐƯƠNG KINH
không đau... huyết ra không tốt... huyết bạch lâu... chóng mặt, nhức đầu, đau lưng, nên uống :
Song - Liệu Điều - kinh Bạch-Đái Hoàn
Sẽ đặng : Kinh nguyệt đều, da mặt tốt tươi, bổ dưỡng sức lực — *Mỗi hộp 0 $ 50*
VÕ - VĂN - VĂN *Dược phòng Thiênhương một*
(1886) (Hiện tại Nguyễn-thị-Kiêm Saigon)

THỬ PHÊ-BÌNH CUỐN TIỂU-THUYẾT

« MÁ-HỒNG »

« Má-hồng... »

Một bộ tiểu-thuyết viết theo lối mới.

Chính vì cái lối mới ấy nó làm cho tôi chú ý.

Xin cố mấy lời nầy gọi là ý kiến của tôi sau khi đọc hết bộ tiểu thuyết ấy,

Hình thức. — Cách sắp chữ, cách in, mỗi mỗi đều có vẻ mới, khiến cho độc giả hễ cầm đến quyền sách là muốn đọc. Chữ lớn lề rộng, làm cho người đọc không mỏi mắt.

Khổ sách không lớn quá, không nhỏ quá, không dày quá, không mỏng quá, rất gọn gàn và rất tiện cho độc giả.

Xem qua ta đã nhận ngay là một quyển sách vừa thanh bai vừa huê mỹ.

Dùng mỹ-thuật mà tô-điểm ngoại-dung của một cuốn sách là cách nâng thêm giá trị cuốn sách ấy, và cũng là một cách quảng cáo chủ trọng về phương diện tâm lý.

Ưa mới thích đẹp, là tánh thông thường của nhơn-loại. Đứng trước gian hàng sách, như bị một luồn điện lôi kéo, mắt ta tự nhiên phải nhìn vào những cuốn sách tốt đẹp trước nhứt. Cái đẹp của một cuốn sách thường vẫn có ảnh hưởng đến sự tiêu thụ của sách ấy vì những lẽ đã nói trên kia, vả lại hiện nay nước ta đã lần lượt có nhiều nhà lập những « kho sách gia-đình », thì những cuốn sách đẹp thường chiếm được một chỗ xứng đáng trên kệ sách trên bàn giấy vậy.

Mong rằng các nhà xuất bản nên để ý đến vấn đề nầy, để tìm tòi nghiên cứu làm cho nghề in sách được hoàn toàn tốt đẹp.

Ngay ở cái bìa : hai chữ « Má hồng...», hai câu thơ của Lamartine chữ đỏ, đã tỏ cho ta biết rằng tác giả là một nhà tân học. « Má hồng...» là một thiên tình-sử, nhưng vì « tình sử » đã là một thứ danh từ có hơi cũ kỉ, nên chi tác-giả mới đổi lại là « lệ-sử » của một cô nữ sanh-viên » để chú thích dưới cái tựa cuốn tiểu thuyết mới này cho có vẻ duy-tân.

Cũng ngay giữa cái bìa ấy nhà họa-sĩ An-Trung đã khéo dùng nét bút mỹ-thuật tô-điểm nên một cô thiếu-nữ vừa xinh đẹp, vừa ưu sầu, một thứ sầu đau đớn, nó đã lộ ra nơi gương mặt của cô trong khi đương cầm cuỉ vừa suy nghĩ, vừa ngập ngừng trên mảnh giấy. Cô Anh đương viết bức thư tuyệt bút — Nhưng tiếc vì ông An-Trung mãn lo tỉ mỉ với những sơ tóc le the, với những ngón tay diệu dàng mềm mại của cô Anh, mà ông quên phức rằng cô Anh đương ngồi viết một cách khác thường. Ước ước nhà họa-sĩ làm ơn để giùm cây đèn về bên tay trái, để cho cái bóng tay ngả về phía tay mặt, thì có vẻ tự nhiên hơn, và có lẽ nhờ đó mà cô Anh sẽ bớt ngập ngừng khó viết đi chăng ?

Trong cuốn « Má-hồng... » lại còn nhiều bức tranh khác vẽ theo kiểu kim thời. Như những bức họa : vườn « Bờ-rô », « Nữ-học-đường », cảu « Bách thú », vân vân... nét bút tuy đơn-sơ mà càng nhìn càng thấy đẹp. Nhứt là cái cảnh cô Anh đứng trên lầu ngũ trường « Nữ-học-đường », dựa mình vào cửa sổ, nhìn xuống sân banh. Cảnh ấy làm cho người xem dẫn bức tranh phải cùng với cô Anh mà mơ-màng, trường-tượng trong khoản đêm đông sương ủ, một mình hiu quạnh.

Trừ cái khuyết-điểm đã kể trên kia ra, thì về phương-diện hình-thức của « má-hồng...» cũng đáng gọi là hoàn toàn lắm.

Văn-chương. — Rất đơn-sơ, rất giản-dị, rất tốm tắt. Nói theo một cái khuôn-khổ chật hẹp, tác giả vẫn tả đủ những chỗ cần thiết trong truyện, lại cũng đã tránh được những khúc văn chuyển tự dông dài qua đoạn nọ, tả cảnh, tả tình phiền-phức, làm cho mỏi mắt độc giả.

Một lối văn « Cảo-sơn » chủ về cách nhập đề đột ngột. Bắt đầu từng chương, từng hồi, từng đoạn mà đọc thì có vẻ đột nhiên, nhưng tác giả là người cầm bút có qui cũ, có phép tắc, nên hễ đọc đến đoạn sau thì độc giả đã hiểu ngay cái kết cuộc của đoạn trước rồi thế nào rồi. Tuy giản đoạn, nhưng tựu-trung vẫn liên-tiếp nhau.

Tiểu thuyết Tây viết theo lối Cảo-sơn, tiểu thuyết Tàu viết theo Lưu-thủy. Các nhà văn kim-thời của nước ta đã thu nhập hai thứ mà dung-hòa lại làm một lối tiểu-thuyết mới. Ông Từ-Long là một người trong số văn nhơn kim-thời kia vậy.

Ông đã thoát ly được những câu văn sáo dùng để tả nhơn vật, cái lối « mây lẫm, mắt phụng » theo những « trăm ngư, lạc nhạn » mà chìm xuống đáy biển, hoặc sa vào hồ sâu rồi, chớ không còn lẫn quẩn trong bộ « Má hồng.... sửa ».

Câu « ngựa xe như nước, áo quần như nêm » cũng đã bị tác giả đem « Tây, đầm, cô thông, thầy ký, đồ ra lao nhao như một bầy ong vỡ ổ » mà đánh tan mất rồi. Cách tỷ hiệu nầy rất xác đáng, độc giả có thể tưởng tượng và hiểu ngay rằng ấy là lúc mảng giờ làm việc của một hãng buôn lớn.

Tả cảnh như đoạn :

« Dưới túp lều tranh chật hẹp, chen chúi sau các túp lều tranh khác ở Vân-chải một ngọn « đèn leo lét khi tỏ khi mờ... »

Câu văn mới mẻ, gọn-gàn đã khéo tả ra một xóm nhà lâm nơi che nắng, đụt mưa của anh em chi em lao động sống trong cảnh bần hàn thê thảm.

Nhưng có nhiều chỗ tác-giả lại đem sự mới mẻ ấy ra ngoài phạm vi văn-chương Việt-Nam, vì thường hay trí-h-lục những đoạn văn Pháp, làm cho « Má-Hồng » thành ra một bộ tiểu-thuyết « tây lai ».

Tác-giả cũng có tánh cẩn-kỉ, như đoạn chữ A và chữ B viết trên lại, thì chỉ bản sơ là không phải *Axez bien* rồi nín luôn, chớ không chịu nói rõ ra rằng đây là tên Anh Bình, mà cầm tay cậu Bình để viết ra, sau khi bị mấy câu thơ kia đưa cậu vào giấc mộng ái-tình. Bỏ qua chỗ ấy là có ý để cho độc-giả tự đoán lấy và tự lấy làm vui vì đã tìm thấy một chỗ bí ẩn của cặp oan-ương kia. Chỗ ấy cũng chính là chỗ chỉ cho ta biết rằng cô Anh đã choán hết trái tim của cậu Bình rồi vậy.

Nhưng kẻ viết bài nầy rất lấy làm lạ, không hiểu vì sao mà tác-giả lại không nói rõ cái tâm-lý của cậu Bình trong những đoạn: bỏ cô Anh mà đi nói con ông đốc-phủ Giám và bỏ con ông đốc-phủ Giám mà trở về với cô Anh ?

Đành rằng : lúc trước là vì khâm-phục lời biện-bạch của ông Phán, vì cái chế-độ gia-đình ép buộc cậu phải thề, và lúc sau là vì được mục-kích cái cảnh sa sút của tình nhơn, nên người lứa ái-tình những phưng chán lại, làm cho cậu quên gia-đình và quên cả cái tương lai của cậu.

Nhưng trên những khúc quen thành linh trong đường đời của cậu Bình như thế, thì lẽ tất nhiên là Lương trí cậu đã nảy sanh ra biết bao nhiêu tư tưởng tương phản nhau, tất nhiên là cuộc đấu trải qua những cuộc chiến đấu kích liệt : giữa ái-tình với bổn phận, giữa ái-tình với lương tâm chớ ?

Có lẽ tác giả cho cậu Bình là một nhơn-vật phụ thuộc trong truyện nên không cần nói rõ làm chi.

Đến như cái tình cảnh của cô Anh, vai chủ động độc-nhứt của « Má hồng... », sau khi nghe những lời hâm đoạ, vira đu dỗ của ông Phán, và trước khi tử biệt cõi trần, thì cô đã phải biết bao lần tự vấn lương tâm để lấy một lời quyết định, lúc ấy chính là lúc trong trí cô chồng chập biết bao nhiêu cái thương cái nhớ, cái tiếc, cái ân nặng, cái hổ hận của trọn đời cô. Lúc quan hệ nhứt, mà cũng là cảnh đau thương cầm động hơn hết của thiên lệ sử kia vậy.

Thế mà tác giả chỉ tóm tắt vào một bức thơ tuyệt mạng, bức thơ ấy, lời lẽ vira mạnh mẽ, vira bi ai, vira nồng nàn, vira đau đớn, tuy hay như thế, nhưng nó chỉ mói cho ta thấy một phần cái cảnh đáng thương, đáng khóc kia thôi, tường chưa phải là đủ.

Sợ cô Anh bị trách về chữ hiếu, nên chi ông Từ-Long mới nhét bức thơ thú tội của đứa con thất hiếu kia vào khoản thời sự của một tờ báo. Nhưng khốn nỗi, bức thơ ấy lại đã bị niêm kín gởi về Phung-hiệp rồi.

Đều ấy tỏ cho ta thấy sự vụng về của tác-giả vì không biết lợi dụng cơ hội ấy, để đem những lý luận hay mà bâu-chữa cho cái chết đã tự tay tác giả tạo cho cô Anh.

Cái chết ấy tác giả trường không cần phải bâu chữa nữa.

Có nhiều sự thiệt không nên nói, nhưng vì một vấn đề có ảnh hưởng đến nền phong-hoá nước nhà, nên buộc lòng tôi phải nhắc lòng Từ-Long rằng: Tình hình hiện tại của người đọc sách nước mình vẫn còn có một số người thiếu tư tưởng cách lâm một độc giả hoàn toàn. Nghĩa là chưa có tri phán đoán đúng phê bình những vấn đề có ý nghĩa mâu thuẫn.

Cái tự tức của cô Anh là một thứ « tự tức cổ điển », ta nên đánh đổ nó đi vì nó không hợp thời trong lúc ta cần phải đem bổn phận làm qui cũ, đem xã hội làm mục đích để thức tỉnh đồng bào trong giấc mộng lãng mạng. Hoặc là ta cần phải giản giải cái tự tức ấy ra ; đặt nó vào một cái trường hợp đặc biệt, để cho quần chúng khỏi ngộ nhận.

Nếu không làm như thế thì sẽ có một số độc giả « Má-hồng ?.. » lầm tưởng rằng cô Anh có quyền tự tử, rồi sẽ có một số chị em, hễ bị thất vọng vì tình, thì liền nhảy xuống cầu Bình Lợi, hồ Hoàn Kiếm như ta thường thấy sổ ký đã nhiều rồi..

Tác-giả « Má-hồng...» nên biết rằng mảnh gương hi-sanh của cô Anh có một cái mục-đích rất cao-thượng, vì phương-diện ái-tình có là người rất trung-thành rất cứng-cỏi ; nhưng đối với gia-đình, với xã-hội, cô vẫn là người có tội !

Có có quyền hi-sanh cái hạnh phúc của cô, nhưng không được phép hi-sanh cái đời của cô, vì cô vẫn là một phần tử của xã hội. Tác giả có thể lấy ngòi bút đưa cô Anh xuống cầu Bách thủ, có Anh có thể tự tử, nhưng cô vẫn không có quyền làm như vậy.

Vì bên ái-tình còn có bổn phận, người anh Bình ra, còn cha mẹ cô, còn nợ áo cơm của xã-hội.

Bù lại chỗ thiếu sót đáng tiếc ấy, tác giả đã có công tả rõ một cảnh nhà bi sụy sụp vì nạn kinh-tế khuẩn bách. Lại cũng đã phải đúng lời ông Phán mà dắt bạn thanh niên trở về đường thực-tế xã hội : đem kinh-tế xã hội ; đem kinh-tế mà phá tan thứ ái tình mơ mộng, đem kinh-tế làm nền tảng cho một thứ ái-tình bền vững, chắc chắn.

Tóm lại là tác giả đã dày công nghiên-cứu, để cống hiến cho độc giả một bức tranh thời sự rất đúng đắng, vì toàn thể bộ « Má-hồng... » đều có vẻ thiết thực.

Trong bài phê-bình nầy có vài đoạn, vì sự công bình, mà lời lẽ có hơi nghiêm khắc, mong rằng tác giả Từ-Long lấy tư cách nhà văn mà vui lòng nhận nhận.

Dương-Bình

Cùng độc-giả

Mấy từ phụ « trương chúng tôi đã thêm lâu nay trong báo Đuốc-nhà-Nam đó là chỗ để cho quí độc giả rộng đường giao-thiệp.

Bạn độc mua cái gì mới mẻ, hay hay, cũng đến chúng tôi mà hoan nghênh và rất cảm tạ.

Đồng bạc

(*Họa bài của Vân-Long cư-sĩ đăng Đ. N. N.*)

Người đời vì lợi đồng nhau xô !
Có thể, nhờ đồng khỏi thế cô ?
Nghèo khổ xin tiền, tiền vẫn tránh
Sang giàu thì bạc, bạc càng vô.
Tiều-nhơn nặng tình mua quờn trọng
Quân-tử trơn lưng chịu tiếng ô
Làm mọi người khôn, thấy kẻ đại
Đại thời chớ vội vênh mày rô.

H. C. B.

Cái nhà cũ

(*Họa bài của Ngọc-th-Khôi đăng Đ. N. N.*)

Ngày đêm đứng vững giữa trời hồng,
Nhà cũ ghe phen trải trăm giông.
Đôi mái kèo đâm, nóc bo chắt ;
Mấy hàng cột đỡ, trình xuyên đồng.
Che sương đón tuyết bao dư sức ;
Cản gió ngăn mưa ba lớn công.
Liễu kiếp tuổi già vừa trăm mươi,
Ta tay đùm bọc kẻ cùng giông.

HỌNG CHÀNG BÉ

Nhà văn-sĩ André GIDE

được người Anh hoan nghênh lắm

Ai cũng biết nhà văn-sĩ André Gide ở Pháp được người Anh hoan-nghênh dữ lắm. Có vài chương trong cuốn sách *Si le grain ne meurt* của André Gide tiên-sanh được người Anh đem dạy cho học trò học. Mỗi cuốn sách nói não của tiên-sanh cũng được các nhà phê-bình ở Anh đem ra khảo cứu.

(*Tục N° 7*)

MÙI ĐỜI

Soạn-giả : HUỲNH-MẠC ĐẠO-NHƠN

Vận-Văn

Thơ « Thất-ngôn cổ thi »

Đề cuốn « Ngọn đèn khuya » (1) thứ nhì của bạn Mản-Châu

Trên giải sông Đào, dưới nóc Mai ( ),
Trường huỳnh hui hắt ngọn đèn ai ?
Dưới đèn khóc thầm lại cười nụ
Luồng để cho ta những lòng tai,

∴

Lòng tai nghe những lời ai nói,
Dường như mùa đơn, như chân thôi.
Ni non đêm vắn mà tình dài,
Một ngọn đèn chong đầu trăng đọi.

∴

Đầu chong trăng đọi, người con ngồi.
Ngồi nhắn tân canh kể khúc vui.
Mấy đoạn tớ vương, một ngòi bút,
Giết chăng, chăng biết, bạn tình ôi ?

∴

Bạn tình chăng có ngành Dương liễu (3),
Từng mấy đêm nghe đàn ả Triệu(4)
Cùng bình với ta, ta cùng thương (5),
Trước đèn gởi mấy câu dương điệu

Thơ « Ngũ-ngôn cổ-thi »

Đề giờn tập « Trí-Dương-Thi-Thảo » (6) của thằng con

Chà, thằng lẻ con lão !
Ngồi rồi chỉ n, âm hão.
Đông dài mấy câu nôm,
Thế cũng gọi « Thi thảo ».

∴

Gỗ đạo nhiều thi gia.
Người giỏi, vần mới giả
Cụ Bố cùng Nguyễn, Đa (7),
Hồn thơ đã thành ma.

∴

Gió như gió, như mây,
Lời như châu, như ngọc
Cao luyện lắm nên hay
Người nay không chán đọc.

∴

Mấy mươi mấy tuổi ranh,
Đã cố chi học hành ?
Mà sao dám bao viết ?
Không e đời phẩm bình.

∴

Miệng hãy còn bú sữa,
Vần cũng còn lọng bẹa,
Đọ đói, mồm vẫn ngám,
Lấy làm nghề cơm bữa.

∴

Ở thì cứ ngâm đi,
Thơ hay sẽ có khi.
Cũng còn hơn dốt đặc,
Khão chẳng được câu gì

Hồi tàu ngược đêm trăng

(*Trong đêm trung thu đương tác bơi thuyền thưởng nguyệt tại sông Thao xẩy có chiếc tàu tư Hải - phòng hà-nội ngược lên Yên bái Lao-kay qua đó nhơn khẩu chiêm thanh bái nhơn.*

Tàu ở đâu lại đây ?
Sao không lại ban ngày ?
Hay cũng chờ trăng đó ?
Đường lại bối cảnh nầy :
Tàu ngược lên Yên bái,
Hay lẻ lên Lau-Kay ? ?
Gió lồi hồi trên ấy :
Lòng người có như vậy ?

(*Kỉ sau sẽ đăng tiếp các thơ Vận văn khác.*)

1) *Ngọn đèn khuya là một tập văn thơ.*
2) *Sông Đào, nói Mai là quê hương nhà Mản-châu.*
3) *Người đời Tấn Đường, hiệu phòng sanh là Liễu-Viên.*
4) *Bài thơ « Đêm nghe nhà Đường giêng khúc đàn » có câu « Tri thì lân gia Triệu nữ đàn. Ni là ả Triệu tại nhà hàng giêng kia ».*
5) *Bài thơ « Đường tình hương liên ».*
6) *Nghĩa là tập thơ của thằng con nhỏ họ Dương.*
7) *Mấy nhà thơ hay có danh đời nhà Đường.*

II

Biến-Văn

Tân thể chính tiêu thương giọng — Đường vận)

VĂN TẾ

Tế tốt khổc tử hài

(*Thằng này vốn dòng dõi thiên-anh, có nhơn-tài, nên kiếm tài con đức hạnh. Lũ chúng làm kế tiểu nhân phá hoại. Đang cuộc vui xuân của bậc quyền quý thường. « Cẩm phẩm Nghĩa hỏa ». Đến năm bà được 22 tuổi thì đông chẳng mất. Đã xanh được một hồi, mới qua, nơi đích được một trái xa xôi. Thương ôi ! Thương ôi ! Đến ngày đang cho lũ con rất là công bình. Đã hay rằng : Thượng-đế vô-tư, đường nghĩa cả ; Khi đến kẻ thì xuất, khi đến kẻ thì xuất, tương phát chẩn. Khi nước lắt thì xuất của dân để, nhơn đang được dân tôn. Đi nhớt hạng kim tiền... Sau gặp hồi gian biến, con trai con gái con đàn bà, nhơn-nhơn trường chẳng đến nơi trường hà lâm, nhân nhân gáp đường cho bậy khan mà có đều tai trường thành, đi ra nhà chơi nói người Nam ba vira đang tôi bao thì mới ra hồn thang, sau Tuân tối khốc nhằm tháng chín là cảnh mùa thu.)*

Than rằng :
Bà ôi bà !

Gió vàng hiu hắt,
Sương ngọc tuôn sa.
Cảng trông thấy cảnh,
Càng nhớ đến bà !

Đã hay rằng
Gấm nhàng cuộc thế,
Trong cõi người ta.
Như ca lạc,
Như ngựa qua,
Sao tiêu tán,
Như ác ta.
Nào người năm bảy chục,
Nào kẻ mươi đôi bà.
Xưa nay ai không thác, mà bà thác có tiếng xa.
Con cháu ai không thương, mà chàu thương cảng xót xa ?
Vòng sanh tử ai hay như vậy ?
Lòng cảm hoài bao đã người mà !

Nhớ bà xưa :
Tánh trời thuần hậu,
Nết đất thật thà.
Nếp hành-vi vốn dòng thế phiệt,
Nhịp sắt cầm nổi tiếng hào gia.
Ông sớm đã thác,
Bà trẻ chưa qua.
Nào cô, nào chú,
Nào bác, nào cha,
Mà con vít,
Mà mẹ gả.
Mà công to việc lớn,
Mà sự cũng tình nhà.
Chịu sào đương mũi,
Phù mặc tay bà.
Nhà bà Kim (1) cùng cô một cả, chịu lấy mình chồng minh chồng.
Giòng sông Hát (2) linh đình chiếc thách, mặc dầu ai, lưới, ai chài.

∴

Giữ gìn cơ nghiệp,
Gây dựng thất gia.
Ngoại êm, trong, ấm,
Trên thuận, dưới hòa.
Tay bà con rẽ vàng, huyện đá ;
Dạ kiên-trinh trong ngọc, trắng ngà.
Cái giấu mấy độ tuyết sương,
Ít cự đục nên người thiết thạch ;
Gắng gỏi một chiều sông gió,
gương Ngu sơn ở kiểu quân thoại ! !
Mà nên xây vững,
Lâuốc bền cay ra.
Đã tỉnh ai nghĩa,
Thương nước như nhà ;
Hăng lúc xuất lương phát chẩn
Lại khi giúp của phòng ba.
« Cũu phẩm nghĩa hỏa » vinh bao, niềm phối-thất trăm năm đã xứng ;
« Nhứt hạng kim tiền » đức tử, chữ ân bao muôn kiếp không lòa.
Bức đã cho hàng Thái-Nhạc,
Phước nên đầy tư Hà-sa.

∴

Thế mà :
Cớ sao thay con tạo !
Độc đia thay trời già !
Nào có, nào bắc,
Nào mẹ, nào cha,
Trước sau đều tuốc,
Vắng vẻ cửa nhà !
Bấy chăm thơ ấu
Để mặc cho bà.
Con mồ côi nọ, bà thay công mẹ ;
Cháu nhỏ đó đây, bà tròn việc cha
Nơi miếu kia mấy đoạn long đong,
muôn mặn xót lòng, gằng cay ở miệng ;
Cơ đồ ấy một tay hàn gắn quế dầu rung lá, lan đã nở hoa.

∴

Thầm thay tình nhà ta !
Xót thay cách nhà ta.
Công ba khó nhọc
Đức bà cao xa.
Bà sống trăm tuổi,
Cũng chưa lẻ gia
Cớ sao mới chân bà tuần tuyết tơ con dirom ;
Phút đã xây đường lục nguyệt, mưa nắng trái hòa.
Hay là chân kiếp phù sanh, miền Nam hãi không vui lòng Vương-mẫu ;
Vậy mượn tìm nơi cực lạc, cõi Tây thiên qui cảnh phật Di Đà.

∴

Ôi thương ôi !
Dao trì mấy tôn.
Ấu vụ sao ra
Nỉ non tụng đệ,
Bầu ai canh gà !
Nhớ những lúc chưa bùi, xé ngọt
Nào đã phụ tấm bánh, đóng quà
Dầu cho ngân đỉnh mãn chung,
chúi chưa báo đáp ;
Ngân lễ trăm đương ngân mỗi, khôn xiết kể ca.
Mấy huyền vi vân chuyển khôn hường, bỗng không vật đổi sao dời, bôn kim cổ mỗi ngày một vắng ;
Kim hàn-thô thăng trầm mấy độ, chốc đã hạ đi khu tới, bóng quang âm một phút một qua.

∴

Nghĩ gần nghĩ xa
Lâm nỗi thiết tha,
Hỏi cô, hỏi bác.
Hỏi mẹ, hỏi cha,
Hồn thiêng có biết ?
Cùng đợi rước bà.
Ngâm ngùi trông cảnh tàn thu,
dễ khiến lòng Trúc (3).
Thấm thoát tu tâm bacn nhựt,
hay đọc thơ Ngu (4),
Nào buồn thừa tuổi (5), trường nông nổi lại mạch sầu như gợi ;
Rằng kỳ tốt khổ (6), nghĩ nguồn cơn mà gợi lệ càng sa !!

Ngàn ngùi tổng cảnh tàn thu,
dễ khiến lòng Trúc (3).
Thấm thoát tu tâm bacn nhựt,
hay đọc thơ Ngu (4),
Nào buồn thừa tuổi (5), trường nông nổi lại mạch sầu như gợi ;
Rằng kỳ tốt khổ (6), nghĩ nguồn cơn mà gợi lệ càng sa !!

1) *Nhà ấp họ Nguyễn Kim.*
2) *Lăng ấy ở đưa theo sông Hát.*
3) *Trúc là cây tre ấy con các chúa, bởi thách có chữ « Trúc tiên trác lập ». Nghĩa là các chúa đông bắc ông bộ như hàng cây tre tại trước sân.*

MUA CULA THIỆT NGUYỄN-VĂN-TRI MỚI CHẮC ĐƯỢC THỨ THIỆT

Rượu hiệu DUBONNET
Rượu bổ và dưỡng lấp sức lực lại

Trong gia tộc giờ uống rượu DUBONNET thì trước giờ ăn cơm một Khắc đồng hồ

Cảm tưởng của tôi đối với trận Chim-Giao

Cũng như bạn thể thao khác, nghe nói ngày 2 Décembre có trận Chim-Giao đánh tại sân Saigon Tennis Club, tôi cũng sửa soạn chủi mắt đi xem. Song đối với trận đó tôi lại có nhiều mối cảm tưởng.

Nói tới Chim-Giao, thì ai cũng biết rằng đó là cái tên của nhà vô địch đã từng làm rạng vẻ cho cho quốc vợt nước nhà mình ghi tên thành sử nghiễm nhiên là hai vị « sứ thần » đã làm quảng cáo biết bao nhiêu cho con Hồng châu Việt. Nhưng ở xứ người ta kia mới biết trọng nhơn tài, mới biết săn sóc một nhà vô địch để cho cuộc sanh hoạt cũng được thơ thới. Nhưng ở xứ mình lại khác, nội cái sự lảnh đạm của tổng cuộc đối với Chim Giao đó cũng thấy rồi. Rồi từ nay không còn đi đấu tranh lẻo gược giải thì còn ai nghe nói đến Chim-Giao đâu.

Người ta hay nói Annam mình là người hay quên lắm. Vậy trận đánh nầy là một việc chúng ta tỏ dấu rằng mình còn nhớ đến công nghiệp của hai nhà quân quân tôn tiền. Bổn phận của chúng ta là phải nhau đi cho đến lên cơn cuối tranh tài đó. Cho đối với người mộ tên-nhi, nó không tầm cầu mới mẻ, nghĩa là mỗi người đều có xem một trận Chim-Giao rồi cả, song mấy lần nào hai nhà vô địch đánh đều cho chúng ta thường thức cả bí hiểm của điệu chơi tennis một bài hay và không phải chúng tôi trả giá sắc đâu rồi Match Chim Giao Saigon có làm cái tournoi bất kỳ mấy hạng série vô tranh cùng được, cái tournoi nầy cũng như Championnat Cochinchine vậy.

Xin nhắc rằng trận nầy đánh 8 giờ sớm mai, ngày 2 Décembre tại sân Saigon Tennis Club đường Paul Blanchy. Học-sanh vô cửa nửa phần tiền, song phải có giấy chứng nhận. Có bán giấy trước nơi tiệm Sport 97 Rue Lagrandière Saigon.

Mau mau kẻo hết
ĐÃ CÓ
CATALOGUE MỚI
về các kiểu giày FANTAISIE của quý ông, và các kiểu giày KIM-THÌ của quý bà, quý cô.

Nên biên ngay thơ về lấy.
Buôn trừ 15 %. Lẻ trừ 7 %.
Yên ngựa toàn bộ gồm tây hạng nhứt chỉ có 16 $ 00.
PHONG-TAI
43
RUE DES PIPES MARTOT
(1107)

Savon Viêt-Nam hơn hết

Mùi đời

(Tiếp theo trương nầm)

6) Nga là cỗ ngọc thơ Lạc nga kinh 2hi là lời con hiếu kẻ công đức cần cha mẹ mà tưởng nhớ. Nay nhà nầy các con đã mất trước cả thì châu đọc thay.

5) Thừa hoan lệ con chân hầu tiếp ông bà cha mẹ lúc vui.

6) Tốt khốc nghĩa đen là thôi khóc. Gia lễ : ông bà hay cha mẹ thác đã mãn 100 ngày thì thôi khóc buổi sớm, buổi hôm. Cho nên lễ cùng 100 kêu là Tốt khốc.

III

Tận-Văn

VĂN THUYẾT

Thuyết Yên hoa sen

(Dịch bài « Ái-liên-thuyết » của ông Liêm khê Châu-đôn-Di ở Cổ-Văn.)

Loài hoa trên cạn, dưới nước, cái phần đáng yêu nhiều lắm. Ông Đào-uyên-Minh đời Tấn chỉ yêu hoa cúc; từ đời Lý-Đường xấp đi, người đời rất yêu hoa mẫu-đơn.

Ta đây chỉ yêu hoa sen, là vì nó sanh ra ở bùn lầy mà chẳng nhiễm với bùn; tắm lần nước sạch mà chẳng lạng với nước; trong thì thông suốt, ngoài thì ngay thẳng, chẳng lan man, chẳng chim chuc; hương càng xa lại càng trong, chính rỉnh đứng giữa chỗ sạch; coi xa thì được, mà không được mang tới gần.

Ta biểu rằng: Các là hạng ẩn dật trong loài hoa vậy; mẫu-đơn là hạng giàu sang trong loài hoa vậy, mà sen là hạng quân-tử trong loài hoa vậy.

Ôi! lòng yêu hoa cúc, sau ông Đào ít nghe có ai; lòng yêu hoa sen, cùng với ta đó là người nào? lòng yêu hoa mẫu đơn, có lẽ nhiều lắm cũng phải.

∴

Lời phê bình

(Của ông Quả Thượng, nầm)

Liêm-khê tiên-sanh là bậc đạo-học rất cao-thượng ở đời nhà Tống, tên chi từ ngôn « Ái liên sen » ngụ ý ở người liên sen vậy. « Chẳng nhiễm tại bùn » là ý sanh ở cõi tục mà chẳng nhiễm màu tục, ông đó hèn chẳng đổi đổi được chí mình vậy; tắm « Chẳng lạng với nước » là ý: chẳng xu nịnh đời, giữa sang chẳng sang đám được lòng mình vậy. « Trong thì thông suốt » là ý: tánh mà hư không, trong chẳng cùng cùng vậy. « Ngay thì ngay thẳng » là ý: đạt tài thuận lẽ, mà chẳng quanh quẩn vậy; « Chẳng lan man, chẳng chính-chắc » là ý: chuyên mà không phiền-cần vậy; « hương xa càng trong » là ý: thanh phong cảm hoá được xa, sức được danh dự lâu-dài vậy. « Coi xa thì được, chẳng được mang tới gần » là ý: có oai nghiêm khiến cho người ta kính, mà chẳng ai dám lớn, thế-dụng được sự-nghiệp, mà chẳng ai biết được tiết nhỏ vậy. Hoặc giả đọc bài nầy, thiết có ích về sự rửa lòng cho sạch bụi đức cho sáng.

(Có bài diễn cả sẽ đăng vào mục Vận-văn).

(Kỳ sau sẽ đăng tiếp các thể Tên vận khác).

年亥乙
BLOC FRANCO-ANNAMITE
1935
Lịch Tây Nam
Năm ẤT-HỢI
Ngày tây: Có các ngày lễ thiên-chúa (mấy số làm việc nhà nước nghỉ)
Ngày nam: Có đủ các ngày Vía: Trời, Phật, Thánh, Thần.
Việc nên và cũ để coi ngày tốt xấu và ngày trai giới
Có sử nam để coi những chuyện đại khái của nước nhà.
Bán sỉ và lẻ tại nhà in Đức-lưu-Phương
158 rue d'Espagne Saigon

BỘCH 1935 của Nhà in Đức-Lưu-Phương đã in rồi
Mua sỉ cho huê-hồng nhiều
Xin gởi thơ thương-nghị

Thuốc điếu hiệu TAM KỲ

Thuốc hút không khó cổ, mùi thơm giá thật rẻ
Cie INDOCHINOISE DES TABAC
17 Bd Kitchener SAIGON

Thiệt hay giá

Từ lâu nay thuốc SIU BỘC BÀ ỨNG HOÀN hiệu ÔNG TIÊN gồm trị các chứng bịnh thế hay mà dùng cũng đặc bịnh bán chạy một cách mạnh mẽ kể ấy đem lòng phanh ghét nói với nhiều người rằng bức thư của ông Trần văn Kịp ở Marseille khen tặng thuốc Sưu độc hiệu Ông Tiên đó nhà thuốc tâm giả, cho rằng bên Pháp không thuốc nào hay trị bịnh phong tình hay sao. Vậy nhà thuốc xin đăng tất lời compte của nhà thơ Marseille và cái récépissé (reçu) của Tân định cho kẻ ấy biết thiệt hay giả và chọi lại luôn rằng: « thuốc Ông Tiên dám làm cam đoan với thiên hạ

RÈGLEMENT DE COMPTE
d'un envoi contre remboursement

Le destinataire a pris livraison ou a refusé de prendre livraison (1) de l'envoi auquel était jointe la présente déclaration

Le montant de l'encaissement soit _____ est représenté sous déduction de frais ci-après détaillés, par un mandat postal ou télegraphique (1) ci-inclus

Droit d'encaissement.
Taxe télegraphique
Droit de commission
Mandat (1) { postal n° / télegraphique n°
Total égal à _____ de l'encaissement

Fait à _____ le _____

RECOMMENTARIS MARSEILLE 26 4 34

RÉCÉPISSÉ
à remettre au déposant
Nature de l'objet
Valeur déclarée
Remboursement
Poids

Sau đây thuốc SIU BỘC không hai bịnh không lấy tiền. Thị hãy chắc thuốc ấy đã bổ nào chăng? Ai người trong nước muốn thuốc trị bịnh phong tình xin cứ quyền đến Ông nhiều hơn thơ hiệu ông ở nhà thuốc Ông Tiên Pháp tên hiệu sẽ ấn hành lên cho kẻ ấy biết hiểu.

(1) Cắt.

HỌC CẮM BÁNH XE HƠI
Mau giỏi — Thi mau
Giá rẻ hơn các nơi

TRƯỜNG XE HƠI
95 bis, Đường LAGRANDIÈRE — SAIGON
TRỊNH-HƯNG-NGẪU
Chủ trường tánh đạo

«TRƯỜNG CỦA TRỊNH-HƯNG-NGẪU TỐT VÀ ĐẠT GIỎI HƠN HẾT» LỜI KHAI CỦA ÔNG CHÁNH SỞ XÉT XE HƠI TOÀ.

« ĐỌC TRÊN LỤC-TỈNH CÓ NƠI ĂN Ở TẠI TRƯỜNG »

Lúc bịnh lão hay nhức đầu lắm, nay lão thường uống Đầu thống tán của hiệu Quảng-Tế-Đường, 34 P. Blanchy mua, thì lão vững lắm. Lão giới thiệu với bà con thì thuốc hay.

Cần dùng đại-lý chắc chắn ở các tỉnh, gởi thơ thương nghị

0 $ 90
MAY CÔNG 1 CÁI ÁO DÀI ANNAM TẠI TIỆM
HIỆP-TÂN
Số 19, đường Amiral Roze, SAIGON
Có thợ chuyên môn cắt áo cổ, đủ kiểu kim thời, tùy ý quí có thích hạp.

HIỆP-THINH
N° 29 Aviateur Roland Garros
SAIGON
sửa và sơn xe máy rất khéo có lãnh đồ xi ken và sửa máy hát máy đánh chữ và bán đồ phụ tùng xe máy làm kỹ lưỡng tính giá rẻ hơn các nơi
Chủ-nhơn kính-cáo

PHỤ-TRƯƠNG

Phụ-nữ

Ngày 2-3 Décembre 1934

CÁC GÁNH HÁT NÊN CHÚ Ý
Bạn hát « THÀNH XƯƠNG » - đường Sorrese số 131 cầu Ông Huyện Của cho mướn máy đàm thường tại số 3 ấy, cần đàm thề bấy số 2 00
HÁT BỘ ANNAM
Ngày thường 30 $ 00 Ngày thề bấy 40 $ 00
Bầu quí ông quí cô có cần đàm xin đến nơi số 34, đường Lacoste như quí vị mướn trọn tháng, tôi rẻ hơn.

CÓ PHẢI ĐÀN ÔNG khinh rẻ đàn bà vì họ không có chức nghiệp chăng ?

Nguyên-nhơn sự khinh rẻ ấy

Phụ nữ có chức-nghiệp tức là nâng cao danh giá mình lên, khỏi bị mang lấy tiếng « ăn bám » vào cửa chồng làm ra.

Phụ nữ có chức-nghiệp là một sự lợi-ích cho gia-đình trong hồi nguy khốn.

Phụ-nữ có chức nghiệp có mấy điều lợi ích ấy, song có nhiều bạn gái tự để xướng rằng : « muốn khỏi bọn đờn ông khinh rẻ chị em, họ cần phải có chức nghiệp ». Ho muốn hài lội phe mày râu và văn đề tài quan hệ ấy mà quên rằng họ lấm trường và bâu chứa sái cho phe nữ giới.

Khi xưa, đạo làm nam-nhi đến trưởng thành, hễ có vợ thì phải lo lắng cho vợ được lành lẽ ăm no. Còn người vợ đối với chồng khi chưa có con thì phải vẹn đạo tòng-quân, đến lúc có con thì phải lo cho con, hầu khỏi người chê bai đàm tiếu. Ấy là bốn phận một người vợ hiền. Đó là một cái thuyết cũ-kỹ của nho giáo dạy đời bà rất phải.

Bởi vậy truyện tích xưa thường nêu danh những trang liệt nữ, hiếu thảo cùng cha mẹ, trực tiết cùng chồng, đóng cửa dạy con thành danh phận, đời nay đã có mấy tay ? Song cái đạo tam-tòng tứ đức không phải là một sự dàng buộc các chị em đều phải có được. Không, không thể nào được, vì trong buổi giao-thời, tam-tòng không còn thích hạp với con « người mới » nữa. Ta cũng chân biết, hiện giờ vợ cũng có quyền với chồng nữa, quyền ở trong cái phận làm chồng đối với vợ một cách không được chín chắn.

Ta không quyền gì ép-buộc bọ vào khuôn khổ tam-tòng như xưa được. Song đó là một điều nhắc-nhở lại mấy người đàn bà tốt đời trước, noi giữ cái thuyết bất đổi ấy.

Cái thuyết đàn ông khinh rẻ vợ có nhiều nguyên-nhơn lắm.

Chồng chị em ra thân cực nhọc lắm để nuôi chị em, nuôi con, tìm sự hạnh phúc cho chị em và cho con. Bổn phận chị em làm vợ đối với chồng, cần phải làm sao cho chồng vui lòng đẹp dạ. Nếu trong một gia đình, vợ chồng bịật ngang ngửa nói bùi, chia cay đắng đăng, thì bảo sao gia-đình ấy không đầm-ấm thuận-hoà.

Chị em lấm trường chồng chị em khinh rẻ chị em vì chị em không có chức nghiệp. Tôi xin hỏi chị em vấn-đề « Phụ-Nữ chức nghiệp » có được bao lâu. Rồi còn những hạng người đang chung cùng với chồng đều bị khinh rẻ bạc đãi hết sao ?.

Tôi không đám mạng phép nói chị em « ăn bám » của chồng làm ra, vì ngoài ra chồng, chị em có phận sự, chị em cũng có phận-sự riêng đặng sang sót cùng chồng, hai cái phận sự của hai bên đi cặp nhau để gây hạnh-phúc cho gia-đình.

Để xướng cái thuyết phụ - nữ cần phải có chức-nghiệp là một điều hay, còn đó tại khinh rẻ cho vì cũng rêu thì là một việc rất lầm.

Chị em nên để con mắt quan-cái phân nhiều cái tình chồng đối với vợ rất đậm đà thâm-thuỷ, dầu cho vì cảnh nghèo nàn đói khát, hột mưa cần hai, lần lộc vào chỗ khổ cực, nếu tìm được sự hạnh - phúc cho vợ con thì chồng chị em cũng đành lòng không nài sự lao-nhọc.

Ấy là vì sự thương vợ là lẽ tự nhiên của tạo hóa làm chồng phải nuôi vợ. Ta cũng nên biết xét đến chỗ khổ cực của đàn bà ở trong một gia-đình, song cái khổ cực ấy để sang đối với sự khổ cực của đàn ông vì phải ngoài (tức làm để nuôi vợ) Người đàn bà như thế, biết lo cho chồng con, thì cũng gì phải có chức nghiệp, mà chồng chị em lại càng trọng tiu quí trọng chị em, vì chị em là một người vợ hiền vậy.

Trái lại chị em thường hay phụ bạc và khinh rẻ chồng trong khi thất thời thì phải.

Cái nguyên nhơn sự khinh rẻ của bọn đàng ông đối với chị em không phải do nơi vấn-đề chức-nghiệp đâu, ấy là tại nơi chị em không làm tròn bổn phận vợ. Làm tròn bổn phận vợ không phải là buộc chị em vào khuôn khổ cực của gia-đình, như làm thuê ở mướn, thức khuya dậy sớm, tảo tần. Chị em chỉ có việc nhà, chăm nom miếng ăn uống cho chồng thờ cha kính mẹ, trong ngoài sạch sẽ, nếu có con, thì săn sóc lo lắng cho con.

Phần đông, chị em đã hèn tế về đàng trách nhậm gia đình, lại còn sa ngã vào đàng tà nẻo quấy, sanh tâm bất bạc lắm hư hoại danh giá của chồng, tan đổ gia-đình.

Hạng người hèn hạ đáng xa lánh ấy, ai lại không khinh rẻ bạc đãi ?

Song cũng có nhiều trường hợp mà nhiều hạng đàn ông đáng trách, khinh rẻ vợ họ một cách đáng thương, nhưng cũng không do vấn đề chức nghiệp đâu.

Họ khinh rẻ vợ, vì chữ nghèo nàn khốn khó, hai là vợ họ quá sanh-dục, thân thể ốm đau, nhan sắc tiều-tụy, ba là vợ họ dốt nát. Ba sự bạc đãi ấy, chỉ để buộc tội hạng đàn ông vô giáo kia, thì họ nhìn nhận ngay, chớ nói về vấn-đề vô chức nghiệp thì chị em lấm lạc rất xa, hoặc may là chị em muốn thoát-ly khỏi vòng bận biêu gia-đình thì phải...

VÂN-HẢI
182 Rue Pellerin Saigon

Thi gái đẹp ở Hoà-Bình

Nhơn hội đình-chiến ngày 11 Novembre 1934, ở tỉnh Hoà-bình có bày ra cuộc thi các cô mái (gái Mường) nơi đó.

Gần 11 giờ mới bắt đầu chấm xem có nào đẹp ; lựa chọn mãi được 3 cô là vào hạng có nhan sắc hơn cả.

Hai cô mái châu Ký-sơn chiếm được giải nhứt và giải nhì. Cô mái được giải thứ ba là cô mái ở châu Lương-sơn.

Cùng độc-giả

Mấy tờ phụ - trương chúng tôi đã thêm lên nay trong báo Bước-nhà-Nam đó là chỗ để cho quí độc-giả rộng đường ngôn-luận.

Bạn độc nào có ý-kiến gì mới mẻ, hay ho, cần gì, đến chúng...tôi hết sức, hoan nghênh và rất cần tạ.

Số Trương-kê

Định xổ ngày 28 Décembre 1934 ; không đình

Xin để ý: Số độc đắc 3.000$ buộc phải cho trúng vô một số đã bán ra.

Mỗi số giá là 1$00

Mua giấy số xin gởi mảng-da và phụ thêm 0p.20 tiền recommandé cho :

Mme NGUYỄN-THỊ-BINH-YÊN
100, Rue d'Espagne — SAIGON

MỘT CUỘC ĐIỀU TRA

ÁI - TÌNH VÀ MẪU - TÌNH CÓ TƯƠNG ĐỐI VỚI NHAU KHÔNG ?

(Tiếp theo)

Ý kiến của ông Jean Jose Frappa

Ông J.J. Frappa lại nói rằng : « Đàn bà thường trọng mẫu tình hơn ái - tình, nhưng tôi không tưởng rằng đứt ái-tình được. Trái lại, mẫu tình chỉ gắn chặt thêm ái-tình. Còn những người mà bị ái-tình lôi thôi cách trở, thì đứa con là miếng trám chỗ trống đó. Nhưng những người ấy thì không thật có ái-tình. Người mà có ái-tình thật thì chỉ quyết nắm chặt ái-tình, dầu đặng vinh sang sung sướng, dầu bị đày đọa khổ thân đi nữa, cũng cam lòng chịu, phú cho nó sự may cùng sự rủi. Phải vui mà chịu sự thương-tâm khổ não, vì sự ấy làm rạng danh tiết-phụ, còn sự phước lộc, vinh-diệu nếu đăng nó thì phải run sợ mới nên. Đối với những người ngu! lanh ái-tình thì người đàn ông cũng như là một vật để dùng vậy. »

Ông J. J. Frappa suy nghĩ một chấp, rồi nói tiếp :

« Tôi có biết vị nữ y-khoa bác-sĩ, rất thông minh, muốn có con mà không muốn kết ái tình. Cô đàn viêng một bạn đồng nghiệp đàn ông đặng xin giúp giùm việc ấy. Vậy thì sự ưa mẫu tình mà không chịu ái tình đó. Hãt đổi, đối với ông bạn đồng nghiệp đã giúp việc cho cô mà có cũng không có một mối cảm tình nào hết. Đó là một bằng cớ rằng đàn bà có khi nuôi mối mẫu tình trong lòng mà không kể gì đến ái tình ».

— « Bây giờ, xin ông nói đến những người có ái tình, ái tình thật, mà không thích với mẫu tình, hay là lo lắo gì là. »

— Một người đàn bà mà có cái ái tình vô ngần, thì hay ghen lương, bức tức, xao xiêng trong lòng mà cũng chưa phỉ dạ. Người ấy kinh khủng, không chịu sanh đẻ, vì sẽ là một sự lo lắng, một sự rối rắm, mất hết một phần ngày giờ đàm đề nâng niu chồng hay là tình nhân. Có khi sanh đặng con mà không thương con, vì mối ái tình ràng buộc rất nặng nề. Nhưng tôi phải với vàng nói thêm rằng hạng người như vậy thì là ít có lắm. Nói tóm lại, thì đàn bà nặng mẫu tình nhiều hơn ái tình. Trong đời tôi, tôi đã gặp nhiều người giữ trọn mẫu tình hơn là ái tình.

Tôi nói thử ông rằng :

— Vậy có phải thường là lỗi tại đàn ông không ? Phải đã đãi một cách rất diệu dàng và khôn khéo cùng người con gái mới có chồng, một việc chi rất nhỏ mọn cũng đủ làm cho tánh tình đàn-bà xúc cảm, phiền hà, cũng đủ mà làm cho mối ái tình phải chính nghiên, biến đổi. Ý kiến của ông phải vậy không ?

— Ủ ? phải vậy. Phần nhiều là tại lỗi của chúng tôi, mà đàn-bà phải gượng gạo lấp ngọn mối ái tình ấy, sự trung tín cho vẹn chữ tùng, cùng sự dám hy sanh vì tình, thì đàn bà người nào cũng đều có cả, ấy là lẽ tự nhiên, nhưng mà tôi nói lại một lần nữa, thường là đứa con hướng nhờ chớ nào phải người cha đâu, vì ái tình đã đổi ra đàng mẫu tình rồi.

Lời phóng sự.— Tôi đang ngồi trên ghế mà rất xao xiêng, lúc lòng. Nếu nói như vậy thì trong cả đàm đàn-bà chỉ có hạng người ít phỉnh phờ, gạt gẫm mà lỡ lang duyên phận, và một hạng kẻ đa tình, rồi lo sợ những đều hậu hoạn, mà hậu hoạn tức là cái luật thâm vi của sự sanh sản đó, chớ không có hạng đàn bà nào khác sao ? Còn hạng tình nhơn kia đã thọ thai nghén rồi mà vẫn vui vẻ, bằng lòng chịu vậy, lại là một hạng người khác nữa hay sao ? Không thể nào mà có như vậy.

Nghĩ như vậy, không hạp ý, nên tôi bèn trả lời lại một cách bất bình như vầy : « Tôi tưởng còn có một hạng tình nhơn khác nữa, một hạng tình nhơn mà thiệt có ái-tình rất thiết, rất nặng, mà hạng tình nhơn nầy chỉ coi đứa con là một sự tiếp nối thêm nữa mối ái tình rất thiết, rất nặng đó thôi. Tôi không chịu nhìn nhận rằng có một hạng đàn-bà muốn có con mà không lòng yêu mến đến người chồng. Mẫu tình và ái tình phải dính chắc lại với nhau. không thể rời rã ra đặng. Tôi có thấy một số đàn-bà nhờ con mà bớt lo an thân tối phận. khuấy lấp đàng nỗi sầu tư tha thiết vì nói ái-tình lỗ cỡ phân chia, vì nhơn lấy con đặng rán quên lãng sự tin lầm, mà phải chịu nhục.

Buồn thay!... Sự giải phiền ấy thiệt rất quí đặng, trong đời người không có chi là hơn nữa. Nhưng phận đàn bà ai cũng đều vậy, nếu vô phước mà gặp một người chồng, mà người ấy chồng ấy không phải là người đáng mặt làm cha, đã ăp yêu thương mên nhau mà sanh con ra rồi, lại ưa theo trà đình tửu điếm, vì tình bạc nghĩa, không chiếu cố và ngó ngàn gì đến cái gia đình đã tạo, làm cho vợ con thảm sầu lụy ứa, vì nỗi bơ vơ chiếc nhạn thì cái thân phận người đàn bà ấy đã hồng rồi.

— Phải rồi, đồng ý kiến. Mà nếu như vậy thì là đứa con phải chịu đều bất hạnh.

Ông J. J. Frappa nói tóm lại rằng : « nói cho cùng chuyện mà nghe, thì sự đời không có chi là luận bàn sẵng trước đặng.

Tôi đã thấy nhiều cái tình cảnh không thể có đặng mà có hiển hiện. Nếu tôi tỏ nó ra trong một tổ tiểu thuyết thì không ai chịu tin là sự thật cả. Nhưng mà có nhiều việc là kỳ, không để đặng mà có ở thật. Không, không hề khi nào mà thốt lời bàn luận trước đặng. Mỗi người chồng trẻ lại những cuộc xảy đến đều khác nhau hết, mỗi người mỗi cách, mà những cuộc xảy đến ấy nó cũng khác nhau vậy, cũng nhiều vậy, không xiết kể. Cuộc đời có ích lợi và ý vị là tại chỗ đó. Nếu chúng ta mà nhất gan khiến dám ngỏ đến kẻ khác chịu cuộc đời biến đổi không chừng như vậy thì chúng ta sẽ làm cách nào ?

Dứt lời, ông J. J. Frappa đưa tôi trở ra cửa ?

Trời còn đang mưa lớn.

CUỘC TIẾN HÓA CỦA PHỤ-NỮ AI-CẬP

(Tiếp theo và hết)

Tháng sáu năm 1932 Liên đoàn phụ nữ đưa lên tòa nội-các Sbrahim Pacha hai cái đơn thỉnh cầu, đơn đó rất quan hệ cho trương-lai của phụ-nữ Ai-cập. Cái đơn đầu yêu cầu buộc người đờn bà 16 tuổi mới được cưới gả. Cái đơn thứ hai yêu cầu cho phụ-nữ được vào học các lớp trung đẳng và Cao-đẳng. Hai đơn xin đó, chánh-phủ đều ưng chuẩn cho. Vì nhờ đó phụ-nữ mới lần lần được giải phóng và đi vào con đường tiến bộ.

Phong trào quốc-gia làm cho dân-tộc Ai-cập ưa sự học. Con trai con gái vào học rất đông tại các trường mà chánh-phủ mới mở. Năm 1921 số học-sanh mới có 99.402 mà tới năm 1931 đã lên tới 184.529.

Các nữ học sanh cho qua Âu-châu học thành tài rất nhiều.

Chính nhờ phong-trào học hành đó nên có được các tư trưởng độc-lập, tự do, và lại nhờ cách sanh hoạt về kinh-tế mật ngày một khó khăn, nên cái thành kiến cho sự lấn bà phải làm việc là một sự suy lạc lần lần biến mất.

Đàn bà cũng bắt đầu làm thầy kiện, làm thầy thuốc, dạy các trường Cao-đẳng và làm nhựt-trình v. v...

Liên đoàn còn mở ra một cái nhà thương ở giữa một đường lộng dân ở, để chữa bịnh giúp họ dân bà nghèo và cho các con ít.

Nhờ các nhà từ-thiện cho tiền, mở cửa công chúng hoan nghênh, nhờ chánh phủ giúp, nên đã làm được một cái nhà học quan cho nội phụ nữ cái lớp Hồi-giáo thành từ năm 1932 hầy giờ người ta cứ kêu là nhà phụ nữ Cao vấn lẽ gì phụ nữ sang đem tên đó sản.

Lại có một phòng diễn kịch cho đàng làm nơi diễn thuyết, hòa âm nhạc, hoặc diễn kịch.

Có trường bà nghề và trường từ công dạy cho con gái các ghề để kiếm công việc làm ăn.

Nhờ các trường đó các cô trung-ấp cho con gái biết làm ăn, và trường nhà-nước không phải trả tiền, nên phụ nữ một ngày một có ích thêm cho phong trào quốc gia. Phụ nữ lại có vào làm việc trong các xưởng. Người sự làm cho phụ nữ được hưởng quyền lợi về sự học thức và về công việc làm đặng kiếm tiền, thì liên-đoàn phụ nữ còn lo tính cho quyền lợi phụ-nữ khỏi bị thiệt hại trong việc vợ chồng. Bởi vậy mà có luật hôn chế sự bỏ vợ và luật cho đàn bà cũng được xin ly dị chồng, khi gặp những điều gì ức quá.

Liên-đoàn phụ nữ còn xin với chánh phủ nhiều điều khác, hoặc hiện đang đã thi hành rồi, hoặc sắp sửa thi hành. Tỷ như xin

(Còn nữa)

Bà Josephine hoàng hậu

(Tiếp theo)

Thân mẫu của cô giáo trong quyển cho một bà vú người đờn đến tên là « Marion » nuôi nấng sản sóc cô. Ngày 20 tháng chín 1807, Hoàng-đế cho bà vú ấy một số tiền cấp dưỡng là 1.200 quan đồng để cho công lao khỏe khi xưa. Hoàng-đế « Napoleon lại ban lịnh cho quan Thượng-thư thủy lình Decrès » truyền thành chỉ cho quan Đề đốc « Villaret joyeuse » là quan thống-ấy xứ « Martinique » khi ấy, phải làm cho vừa lòng bà vú của Hoàng hậu phải cứu giúp và cấp dưỡng tiền bạc đủ cho bà ở ăn thong thả.

Đến 15 tuổi, cô Marie Josephe Rose ở nơi nhà phước, mà sự học hành thường gian đoạn, rồi trở lại gia đường tại thành « Fort de France » đang chuyên lo phận sự nữ nhân, công việc nội trợ.

Tuy con nhà tuổi mà có cái ý tiêu-phiêu và nhẹ tánh, cho đến đầu năm 1763 chồng cô là ông « Alexandre de Beauharnais » một mình lên xứ « Martinique » trở bên tom góp đặng, chẳng những là lường thì phí mà thôi, lại nhiều lúc cô chẳng chăm giúp cho ông xin lo đặng, phải đưi tính phân phương hiệp cùng nhau đã gần 5 năm trường.

Đâu không tin những điều vu oan, vì cảnh khó khăn lên « Bonaparte » đã nói ra thì cũng chắc đặng lòng cô đối đãi cho quan vô lắm xứ « Martinique » một cách nhơ sạch lắm nết.

Lúc đó là lúc trong đời của cô, cô sẩy ra một chuyện tiên tri. Một bà hoàng đồng đến đã lớn tuổi, con chỉ tay cho cô, rồi nói rằng « Ngày sau cô sẽ làm một vị nữ-vương, quyền trước tối trong Trị vì đàng cô thế giới, nhưng đến sau, cô sẽ bị trần một cách rất khổ ».

TRỊ BỐN THỨ LẬU
BẠ PHÁT BẠ TRÔNG
Là thuốc trị bịnh Phong-tình
BỒ Á-PHIỆN
Của hiệu TIÊU-THẦN-TIÊN. Ở Tonkin gởi lại bào chế chẳng dùng cốt Á-phiên. Cách bổ giảm đã mấy mà lại bổ đầu cho lão nhược bợt nào, trăm ngàn người cũng không sai một, làm việc khoẻ mạnh vui vẻ như thường, chẳng sợ sanh ra chứng bịnh gì hết, đi đường dùng rất hết rất tiện.
Một ve 100 hoàn giá 1p.00
Ve nhỏ 50 hoàn giá 0p.50
Hết 1 2 cũng 3 ve đã bổ, ai mua đừng không công hiệu xin trả tiền lại chẳng sai. Có trữ bán tại gare Catinat, rue Mayer 128 Tàndinh. Bổ de la Somme 86, Amiral Courbet 48 và rue Vannier 74 Saigon, nơi tiệm đều có đánh tiếng xưa nay đồng có bán thuốc hiệu Tiêu-Thần Tiên ai mua cũng phải ngừa giả mạo.
Của bịnh đương mai cũng đau lâu ai bịnh nặng nhẹ bực nào nống trong ngoài 2p.00 tuyệt nọc. Đường sanh - dục càng thêm sung tốc Đương mai 1 ve giá 4p., nống 7 ngày đau lâu 1 ve 0p.50 nống 5 ngày lậu gì cũng phải tuyệt nọc. Thuốc gởi lãnh bán giao ngân. thơ và mandat gởi cho H. Lê văn Anh Commerçant Boulevard Albert 1er N° 168 DAKAO SAIGON

thuốc bổ
ĐỨC-TRỌNG
trừ tuyệt chứng bịnh
DI-TÌNH
MỘNG-TÌNH
HUỘT-TÌNH
VÀ HẾT ĐAU LƯNG
nhà thuốc ĐỨC-TRỌNG 353 rue Cây mai CHOLON

TIỆM THUỐC TÂY DAKAO
PHARMACIE DE DAKAO
86 106, đường Albert 1er
Do ông THÁI-VĂN-HIỆP
Bào chế sư nhứt hạng
Trường Bịệ học Paris chế trương
BẢN ĐỦ CÁC THỨ THUỐC
BÁO-CHẾ KỸ-LƯỠNG THEO TOA CỦA LƯƠNG Y
(125)

Nên rũ nhau đi coi một việc lạ trên đời xưa nay chưa từng thấy

PHỤ KHOA CỨU KHỔ HUỜN

(Thuốc trị bịnh từ cung đại tài)

Của nhà thuốc BAO-NAM-DƯỜNG

32, Rue de la Paierie—CANTHO

Y-sĩ LÝ-VĂN TRƯỜNG, chuyên môn trị bịnh từ cung, bào chế ra.

Bịnh từ cung do bởi nhiều chứng phát sanh ra, hễ bịnh từ cung làm cách nào, thì phải có thuốc nầy điều trị ngay. Người có bịnh xin coi trong toa có nói rõ. Phương thuốc từ cung nầy dầu đau lâu mau nặng nhẹ cách nào uống đến thuốc nầy trong 24 giờ đồng hồ thì thấy bịnh mười phần bớt hết bảy tám phần.

Số 1 Chỉ trị đờn bà có huyết bạch cùng là bạch đàm nhiều, rồi không giữ sự sạch sẽ, để lâu nơi dưới âm hộ sanh ra hôm, có mục ngứa ngám, lần lần mục ấy ăn vào cổ tử cung sanh ghẻ, chảy mủ ra lộn với huyết bạch. Sau lần lần trong bụng thấy đau trầng ấy dưới, còn đàn thể của người càng ngày càng ốm o yếu xanh xao. Bường kinh nguyệt sanh ra hư hoặc trễ hoặc sớt, có khi đầu đường kinh nguyệt đây đưa 7, 8 ngày mới dứt hoặc một tháng có đôi ba lần.

Hộp số 1 có hai thứ thuốc uống và 1 thứ rửa. Mỗi thứ thuốc uống có toa dặn kỹ. *Mỗi hộp* 4$50.

Số 2 Chỉ trị đờn bà khi sanh đẻ rồi có trắc trở làm trầy tử cung, thiếu đó nhiều độc vô chỗ trầy sanh ra ung độc trong bụng đau nhứt trầng xuống âm hộ chảy máu ra có khi lộn với máu.

Kuội nầy nếu lo trị lâu để đến khi nó ăn vào đến ở tử cung. Chừng ấy rất luống nghèo.

Hộp số 2 có ba thứ thuốc uống và một thứ rửa Mỗi thứ thuốc uống có toa dặn kỹ. *Mỗi hộp* 4$50.

Số 3 Đờn bởi sự truyền nhiễm; bởi người đàn ông có độc trong mình khi giao cấu tiếp tính người đàn bà phải bị nhiễm độc vào tử cung làm cho đường tiểu bốn gắt rồi đường đại cũng ngày càng hôn sanh ra có mục làm ghẻ hoặc lá ung độc chảy mủ ra mùi hôi hám (người chồng hay thì tưởng cho là huyết bạch). Đến sau đau trầng đa dưới đau thôn ăn hộ đau đến sau lưng đau hai bên hông (đau là giây chằng) hoặc là trong tử cung mọc thành. Hễ nhánh càng ngày càng lớn tử cung càng ngày càng nó có khi thun dịp có đường kinh nguyệt nó làm dây dưa không đức có khi tử cung nó mọc ra hình lưỡi kêu là « bằng huyết ». Chừng đó trong tử cung đau nhứt khó nói đứng ngồi rồi lần lần 5, 10 ngày cũng giảm bớt. Người không hiểu tưởng chẳng lẽ chỉ chẳng ngờ khi sau nó trở lại làm thêm nhiều hơn, chừng đó bịnh đã trầm nhiều rồi phần nhiều sai lầm trầng là chứng bịnh « bằng huyết » hay là khí huyết suy nhược mà sanh ra bịnh như vậy nên thuốc chẳng hiệu. Là phá làm nhứt chẳng chánh mạnh được, là vì huyết đã bốn tại tử cung càng nóng tại nơi ấy mà huyết mới ra.

Hộp số 3 có ba thứ thuốc uống và 1 thứ rửa. Mỗi thứ có toa dặn kỹ. *Mỗi hộp* 5$00.

Số 4 Chỉ trị đờn bà khi có thai bị truyền nhiễm độc của Cảng ông. Làm sự huyết bạch ra nhiều đi tiểu có khi nóng, bốn, gắt, hoặc đi tiểu có khi ra máu. Trong bụng, cũ đau trầng.

Bịnh như vậy chỉ để điều trị, về sau nó sẽ trở nên bụ thai, có khi con làm bằng huyết là khác.

Hộp số 4 có ba thứ thuốc uống 1 thứ rửa. Mỗi thứ thuốc có toa dặn kỹ. *Mỗi hộp* 2$50.

Số 5 Chỉ trị đờn bà bị sa tử cung, bởi khi sanh đẻ hoặc bịnh tử cung là làm chi nặng nề, nên tử cung sa xuống bằng mặt âm hộ, đi đứng có ngồi có khi tử cung lòi ra ngoài kêu là « tật lòi », hoặc người sanh đẻ nhiều lần, bởi giây chằng đẩy đưa âm hộ rộng tử cung sa xuống bằng mặt.

Hộp số 5 có hai thứ thuốc uống và một thứ thuốc rửa. Mỗi thứ thuốc có toa dặn kỹ. *Mỗi hộp* 2$50.

Số 6 Chỉ trị những người nào có huyết bạch bằng là bạch đàm nhiều mà trong bụng đau lắm. Nên uống thứ thuốc nầy, đang phòng ngừa trước khỏi sự ngày sau sanh ra đau tử cung.

Hộp số 6 có hai thứ thuốc uống 1 thứ rửa. Mỗi thứ có toa dặn kỹ. *Mỗi hộp* 2$20.

Khắp nơi có trữ bán (1317)

MAZDA

Bóng đèn khí hiệu MAZDA thiệt tốt sáng nhiều thấp ít hao hơi

Có bán lẻ khắp trong những tiệm bán bóng đèn khí, tiệm sắc (quincaillerie) vân vân

Bản sỉ: S. A. FREXOR

2, Rue Mac-Mahon—SAIGON

ECOLE PRATIQUE DE COMMERCE

7, Rue René Héraud —- Tân-định

Bắt đầu từ 1er Décembre 1934, bổn trường sẽ mở dạy Cours pratique de Comptabilité ban đêm từ 8 giờ tới 9 giờ tối (Lundi, Mercredi, et Vendredi) cho các bạn thanh niên ham mộ về điệu bút toán nhà buôn. Các bạn chớ bỏ qua rất uổng vì một dạo chủ đề mới bạn hành buộc các trường thương-gia Huê-kiều tại Đông-Pháp phải làm sổ sách theo lối Âu-châu.

Tiền học là 5$ một tháng.

Đến cuối Mai 1935 sẽ có cuộc thi rất lớn hơn cuộc thi mới vừa qua. Do hai vị Thơ-toán chuyên môn tòa án dạy (2 Experts comptables près les Tribunaux de Saigon).

Sau ngày 1er Décembre 1934, bổn trường sẽ không thâu đơn xin nhập học nữa.

Directeur : LƯƠNG-VĂN-HẬU
Expert-Comptable près les Tribunaux

3 đều nên ghi nhớ

1- Dùng Savon Việt-Nam thật tốt
2- Dùng dầu ăn chay trong sạch
3- Dùng dầu xổ đu-đù tinh khiết

Của hãng Savon Việt-Nam, 40, đường Cambodge Cholon giá thật rẻ, khỏi phải lo đều chi — Đồng-bào nên nhớ giúp đỡ nội-hóa.

Thuốc PHONG-TÌNH hiệu ÔNG-TIÊN

DÂM LÂM CAM - ĐOAN

Như các chứng bịnh sang đặc về phong tình quí người dùng hàm đúng thuốc rẻ tiền mau mạnh nơi lại hai cả đời về sau. Những thuốc ấy có chất độc, nống khiến đàn nhau nếu lỡ nhau thì xung đường xung nước. Sau nuốt vào theo bao tế rồi thì gì mầu công phá bình ấy... đã đều rồi thì mạnh liền nhưng ít lâu trở lại ví gốc độc còn lưu truyền trong người. Ho thực không ... công chuyên mất dần cho mạnh thế nào cũng trở lại đó là bịnh lâu năm, bình bình nhưn nang nóng lanh lanh lay chơn nhứt mỏi đau xương sống đau thái nặng lưng đau rang nơi ngực, đường tiểu ra như cái hoặc nhan lỡ lo ở dân thì ở. Lâu ngày lại cho lanh mang mang khó cho thể nhi. Đông bào nên để đau nhân mấy chứng bịnh trên đây mới phát hay là đau lâu năm nặng hay nhẹ thế mấy đừng thuốc **SƯU ĐỘC BẢ-ỨNG - HOÀN CUA HIỆU THUỐC ÔNG-TIÊN** *Trong ít ngày sẽ thấy rõ tài thuốc tăng lôi gốc độc ra được tuyệt khỏi trừ cùng không hai sanh đục không hành bình nhơn. Cam đoan trăm người không sai một. Mỗi hộp 1p 50 uống năm ngày.*

Có bán tế các nơi đại lý thuốc ÔNG-TIÊN ở xa gởi lánh hoa giao ngân 0p

Nhà thuốc ÔNG TIÊN
Annam Dược Phòng
84 86 Rue P. Blanchy prolongée
PHU-NHUAN — SAIGON

TRƯỜNG DẠY CHUYÊN MÔN **DACTYLOGRAPHIE COMPTABILITÉ — COMMERCE**

(là những khoa yêu-trọng mà mấy người có học thức cần phải biết)

Ông Nguyễn-văn-Mỗi đường Viên Đức học trường thương mãi Thanh Tâm là người đã ... thọ sự khoa ... ...

Năm 1932 Ông ... sang ... dạy ra trường thương mãi để giúp ích đồng bào trong nhứt ... Saigon. Ai cũng biết thuốc ... ngồi trường ông ở Dakao rất là thạnh hành sang tới và biết nay mấy người làm việc đánh máy và bút toán trong mấy sở công và tư phần đông đều là cựu sanh viên trường Nguyễn văn Mỗi cả.

Nay Ông lãnh dạy riêng (Cours particulier application pratique et technique) khoa bút toán, thương mãi và đánh máy tại nhà tư của ông ở số 78 đường Mac-Mahon Saigon.

Vậy ai muốn học hoặc cần biết thể lệ xin hãy viết thư hỏi ông Nguyễn-văn-Mỗi ông sẽ vui lòng hồi đáp.

TRINH - TÂN - PHÁT
Ancien élève de l'école Nguyễn-văn-Mỗi
Bureau du Gouvernement de la Cochinchine.

Một cuộc thi có ích cho đồng-bào.

Buổi kinh tế nầy thể tấn của mình như lửa gần dầu, dầu vân vân, vật vật đều rẻ, làm cho dầu Việt-Nam mình phải trở nên nghèo nàn, khốn-đốn, nhưng mà đồ ngoại hóa đem vào hi món nào cũng mắc, làm cho khó tả mua dùng.

Tỷ như lấy essence, dầu lửa (pétrole) vì xứ mình không có, buộc phải lệ dùng đồ ngoại quốc, nên một đám tư bổn hiếp bạn thừa lợi lấy giá bao nhiêu cũng nghe. Muốn cho đồng-bào rõ thì tôi kể giá dầu khí trước và sau ra cho dễ thấy; trước khi kinh tế, dầu dầu bán $50 một thùng (tonque), dầu lửa bán 2$00. Bây giờ dầu dầu bán 2$50, dầu lửa 3$00 mỗi thùng.

Dầu lửa nầy ở dưới đất lấy lên, những mà giá lại mắc hơn dầu dầu, đến phòng và các thứ dầu của đồng, bao mình tế đúng mà thấp đến khi chưa có dầu lửa đem đến xứ mình.

Bổn hiệu thấy sự ức như vậy nên bày cuộc thi nầy cho các ông có nghề đem ra tranh với người, trước là ngoại quốc bớt thủ quyền lợi, sau là cho thổ sản mình bán được giá cao.

Cuộc thi như vầy: ai làm được đến thấp hằng dầu dầu, dầu phong, dầu hoả... sạc thứ dầu khác mà thích tiếu, thấp sáng như dầu lửa và ít hao kém hơn bốt thì sẽ thưởng.

Giải nhứt..... 50$00
Giải nhì..... 20.00
Giải ba..... 10.00

Đèn nầy thấp hằng dầu mình không hoặc trên với essence hoặc dầu lửa, trong một phần tư hoặc một phần sáu (n chưng nào càng tốt chứng nấy).

Làm đèn thấp trong nhà hoặc ngoài trời, giờ đứng thì mà sáng hơn hết. Đèn nầy phải cho đẹp là khác.

Bổn hãng sẽ có một ban ký-viên xem xét kỹ-lưỡng và thấp kết những đèn thì đem đến, thí-nghiệm kỹ-lưỡng rồi phát phần thưởng.

Hạn đến annam rồi nạp đến đến cuối tháng hai annam ký-viên xem xét sẽ phát phần thưởng.

Ai muốn hỏi đến chi cần kiếp xin hỏi nơi bổn hiệu.

HÃNG DẦU VÀ SAVON VIỆT-NAM
(1258) *CHOLON*

Lò bánh quốc-hồ

68, RUE LAGRANDIÈRE — SAIGON —

Bánh **QUỐC HỒ** *nướng bằng* **LÔ BẮC QUẢI,** *đáng hơi điển nên không tro bụi, đúng theo phép vệ-sanh.*

Tại hãng có bán bánh **Champagne.** *làm bằng bột gạo không dùng beurre mỡ ngon không kém gì các thứ bánh Champagne khác.*

Có bán bánh đậu xanh, bánh đậu nành bánh bột sen, bấp bằng lò điển bánh chả, dùng toàn nước cốt dừa với đường không pha mỡ, làm thật kỹ càng, ăn rất bổ tinh thần.

Có bán nước đá, nước gừng, bột mang thít bột bắc, bột đậu, nước mắm Hòn Phú-Quốc thiệt ngon.

Có bán khuôn champagne và dạy làm bánh champagne. Như quí bà quí cô muốn làm bánh champagne, xin đến lại hãng sẽ cho mượn khuôn khỏi sắm khuôn riêng.

Có sẵn hộp kỹ lưỡng, bánh Champagne 0$75 một hộp, bánh Quốc-Nữ 0$45 một hộp, bánh đậu xanh 0$40 một hộp.

Ở xa mua sẽ bán lại tính giá riêng. Sẽ gửi cách lánh hóa giao ngân. Xin viết thư hoặc cần thương nghị.

Có lãnh làm bánh tiệc trà, lãn quan lấn bánh giá thật rẻ.

Mỗi ngày có đặt lò làm bánh nên xin quí bà quí cô hãy làm bánh lại nhà rồi đem đến nướng, hoặc muốn quay heo, quay gà, hãng sẽ lãnh tiền hai rất nhẹ.

P.S.— Có có bán ... ...

ĐỖ-NHƯ-LIÊN

61 et 109, rue d'Espagne SAIGON

Tiệm ... bán khuê bài hượng, chức bàn Hội tế của làng.

Kiểu khuê bài Chánh - phủ đã công nhận theo châu trí số 173 ngày 26 Mai 1934 và có câu chứng tại tòa ngày 27 September 1934. Trừ bản kim tiền và kim khánh.

Cho mượn và sửa ... ...

Lạc cực sanh Lí

Người thanh-niên trong buổi đầu, vì muốn thỏa thích chí dục tình, nên chơi bời quá độ không nghĩ về sau cho nên ắt đã vướng nhiều bịnh độc phong-tình bí cù đời lấy làm nguy khổ.

Cái lịn phong tình nó làm cho thân thể càng ngày càng xanh xao ăn ngủ không dộng, ăn bộ nhứt nhối khó chịu, hóc rứt khắp cả trong xương tin-thần đã đuối, phát ... ... không lo sớm trị để lâu ngày sẽ nguy đến tánh mạng

Nếu ai vướng nhằm chứng bịnh phong-tình đã nói trên đây hãy luận rặng nhe, rồi hãy mua cho được hiện thuốc ĐẦU-RỒNG của ông Hồ-minh-Khiết và Nguyễn-văn-Thinh bào chế tại Mỹtho.

Thứ nhứt thuốc Độc hoạt bổ trị về gân mạch đau lâu số 5.

Thứ nhì thuốc Tiên độc hoàn trị về chứng gương mai số 6.

Thứ ba thuốc Đơng cung hoàn số 19 trị về các chứng đau lâu hại mới trị lâu năm và thuốc dán hộ Bịnh hoa để khoa các chỗ ghẻ lở cách dùng thuốc có chỉ trong toa và tờ mục lục chỉ rõ.

NGUYỄN-THỊ-KÍNH SAIGON

Tổng Đại-lý phát hành hiệu thuốc ĐẦU-RỒNG, và các chi nganh sau đây đều có bán.

CANTHO M. Võ-văn-Nhiều
CANTHO Bazar Thanh Phát
CANTHO Nhà thuốc Annam
GIÁNH Là Trần Hồng đủ Bản
CAIRANG M. Bùi-văn-Lanh
PHUNGHIEP M. Trương văn Tuế
SOCTRANG M. Trần kim Thinh
SOCTRANG nhà thuốc Trường Xuân
BACLIEU M. Lê-ngọc thành đủ Thu
CAMAU M. Phạm-văn Thước
NGANAM M. Lâm tấn Hưng
LONGMY M. Tô bình Sinh
RACGIA M. Nguyễn ngọc Thái

(1166)

Hai bức thơ

Saigon, le 16 Juillet 1934
(16 tháng sáu năm Giáp-Tuất)

Ông chủ nhà thuốc
VẠN-AN-ĐƯỜNG
38, đường Douaumont, SAIGON

Kính ông,

Chúng tôi có nhận được ba món thuốc:

1°— Thuốc hộ sắc vàng,
2°— Thuốc tiêu ban thôi-nhiệt
3°— Thuốc ho con nít,

của ông có lòng tốt gửi tặng cho chúa để phát làm phước.

Ba món trên đây đã phát ra gần hết rồi và được nhiều người công nhận là hiệu nghiệm.

Vậy chúng tôi có mấy lời thành thật cảm tạ ơn ông và xin cầu chúc cho nhà thuốc của ông dồi dào miên trường phát đạt.

Nay kính
TAM-TÔNG-MIẾU
Thay mặt cho Trù-Trí
Ký tên: không rõ

TIN VẮN TẮT

Con nít đau

Con nít đau bán xa NÔNG LÂM xin cho kiếm mua thuốc CÔ-LÂM là thứ thuốc đã cứu đặng mấy người trẻ nhỏ rồi (bịnh ho hen) hàn và nóng lạnh khắp cả Đông-Pháp có bán các ... ... Nguyễn-văn Thiệu ... ...

Xin thưa trước :

Muốn thuận tiện trong việc buôn bán, và muốn vừa lòng bạn hàng quen biết, nên đến ngày 1er Décembre 1934, tôi sẽ mở thêm một cửa hàng nữa tại Saigon, đường d'Espagne, số 177, để bán sỉ hàn lẻ sách Quốc-ngữ, đồ học trò và đồng làm Bại-lý bán các thứ thuốc của các nhà Y-Sĩ An nam bào chế, xin kể sơ lược một ít thứ sau đây : Thuốc *Võ-văn-Văn*, thuốc *Nguyễn-văn-Thành*, thuốc *Đức-Trọng*, thuốc *Võ-Minh-Dân*, thuốc *Ông-Tiên*, thuốc *Nguyễn-ngọc-Công*, thuốc *Nhành-Mai*, thuốc *Hồng-Khê*, thuốc *Con-Công*, thuốc *Ông-lão-giáo-tử*, thuốc *Lợi-sanh-Đường*, thuốc *Bại-Đồng*, vân vân thuốc *Di-sanh-Đường* ; Vì tiệm mới muốn chiêu hàng nên trong một tháng đầu, (kể từ ngày 1er Décembre 1934 tới ngày 1er Janvier 1935) Vị nào mua các thứ thuốc trên đây tôi sẽ trừ hoa-hồng mười lăm phần trăm (remise 15%).

Thơ và Mandat đề như vậy :

PHẠM-VĂN-THÌNH

N° 177, Rue d'Espag e Saigon

Hay là : **PHẠM-VĂN-THÌNH**

69-81 Rue de Thái Hòa

- Binhtây-Cholon

Người Huế-kiều ở Cholon

kêu nài cho bổn thương-ước Tàu và Đông-Dương được thi hành gấp

Hôm thứ bảy tuần rồi tại phòng Thương mãi Huế-kiều ở Cholon có cuộc hội hiệp.

Hồm ấy M. Vương-ngọc-Kỳ ở bên Tàu mới qua có tỏ bày việc ông ta đã cùng với ông Géneau đến hội đàm với quan Thương-thơ Ngoại giao Tàu trong khi ở ở bên Trung quốc.

Ông Vương-ngọc-Kỳ nói rằng hình như từ đó đến giờ quan Thượng-thơ Ngoại-giao Tàu chưa làm việc gì cho điều thương-ước Hoa-Đông-dương hết.

Bởi vậy cho nên ông Géneau có dẫn Vương-ngọc-Kỳ khi qua đến Namkỳ thì hiệp mấy ông trong ban ủy-viên điều ước Hoa Đông-dương lại để cậy họ kêu nài với bộ Ngoại giao Tàu ở Nam-kinh làm sao cho điều ước Hoa Đông-dương mau mau được ban hành.

Sau khi nghe ông Vương-ngọc-Kỳ nói xong, mấy ông ủy-viên ấy nhứt định gởi cho quan thượng-thơ ngoại-giao Tàu một bức điện văn để kêu nài việc ấy kẻo hiện nay người huế kiều ở Đông-dương, dương ngủ lầm

NẠN XE HƠI Ở PHƯỚC-TRẠCH

Một ông già bị gây cẳng

Đêm chúa-nhựt rạng mặt thứ hai lối 2 giờ khuya cái xe lô-ca xông số C.A. 723 của M. Nguyễn-văn-Long ở Saigon đưa hai vợ chồng M. Seine lâm thự nầy về Kompongchem do tên sớp-phơ Nguyễn-văn-Bạt cầm lái. Khi xe chạy tới xóm Gò-chùa và làng Phước-Trạch, thì bỗng một bọn đi cà đi dang nằm dựa đường tên Duôn, thình lình ông già tên Trần-văn-Duôn vụt dậy chạy ngang qua đường, tên sớp-phơ lẹ tay bẻ lánh cho xe chạy lên lề đường song không tài nào tránh khỏi, nên ông cán trước xe vách ngang ống cẳng trái ông Duôn gãy lọi, máu ra lai láng. Cũng may khi cây cản chạm nhằm cẳng ông thì ông vâng vô lề khỏi thiệt mạng. Lập tức ông Trần-văn-Duôn lên nhà thương Tây-ninh bổ thuốc. Theo lời quan thầy thì cái cẳng ông Duôn bị gãy lọi ngang ông quyền. Có lẽ rồi đây cái cẳng ấy sẽ bị cưa chỗ cẳng chớ không. Vụ nầy ông cò còn đang điều tra.

Đường xe lửa Saigon — Mytho

sẽ sửa sang và đổi lại mới cả

Sở Hỏa-xa định trong tháng nầy sẽ đổi lại mới hết cả đường xe lửa Saigon — Mytho, và con đường mới sau nầy lại sẽ được chắc chắn hơn trước nhiều.

Những đường rầy cũ đều thay lại mới và nặng hơn ; cây dà lúc trước bằng cây bảy giờ bố đi và thế dà sắt vào.

Nền đắp đường nầy lúc trước đỏ cát, sau nầy sẽ để dà cho chắc hơn. Cuộc đổ dà đã bắt đầu làm ở phía Saigon rồi.

Tuy công việc phải khẩn lâu mới xong được, vì đường dài (trên 70 cây số), nhưng nội trong năm tới là công việc đều hoàn-thành.

Khi công cuộc chỉnh đốn đã xong đâu đó rồi sở xe lửa sẽ đưa xe hơi chạy đường rầy tức là xe Micheline mà chạy thử. Nếu cách dùng thử xe nầy có hiệu quả thì sở xe lửa sẽ mua thêm để dùng trong nhiều đường khác.

Cụt hứng, hơm đa-tình cụt hứng

Có một miếng rầy nhỏ của anh Phi Yến mới lượm đặng, trong giấy có mấy hàng nầy:

« Đâu xanh vô tội, trẻ tạo giết « ghen. Mình quân lương tế nơ « phùng dịt tài tử giai-nhơn tế ngộ « nan. Thuốc Ho Võ-đình-Dần hay « hơn hết. Thuốc ho Võ-đình-Dần « trị ho mau hơn hết. (Mấy hàng « sau viết quốc ngữ): Võ-đình-Dần « Võ-đình-Dần ba bốn chữ, rồi « thôi.)

Anh Phi-Yến bỉ tôi rất nghiêu cho ảnh nghe như vầy: Không chi lạ giấy nầy là thơ của hơm đa-tình nào đó viết ra, mới có mấy câu, rồi cụt hứng. Ngồi vô đầu bóp trăng hươi cây viết ta ta, vần đình từ không ra, rồi vội nhớ tới thuốc Ho Võ-đình-Dần, ngòn tay viết, viết cang theo đó. Thành ra cái thơ lẫng xẹt ức mình vô vai liệu ra sân.

Anh Phi-Yến vỗ vai tôi cười, cho là hữu lý.

Anh vỗ rồi, tôi nghĩ, nếu là hữu lý, thì mình nên chép lại đăng lên. Đăng lên gọi là thuốc Ho Võ-đình-Dần đã được người nhứt khẩn rong trí.

(1295) TIỂU MA

Giá lúa và tin tức

Giá lúa tại Cholon

NGÀY 29 NOVEMBRE 1934

LÚA

(Mỗi tạ 68 kilos)

Gocong	1.42 mon	1.35
Ba-tre-Bairi	1.42 Cantong	1.35
Ba-tre	1.40 Thô Nôt	1.3
Mytho Tânan	1.40 Longxuyên	1.35
Cai Lay	1.36 Chaudoc Hlanc	1.3
Cai Be	1.36 — Rouge	1.25
Vinhlong	1.36 Tânchau	1.15
Bakê	1.37 Soctrac-Lâu	1.3
Can Chong	1.37 Rotte	1.15
Cang Long	1.37 **CACMEN**	
Travinh	1.37	
Baixau	1.40 Battambang	1.40
Bachâu	1.40 Tanum	1.32
Rachgia	1.43 Soctrang	
Phuoc Long	1.43 do do	1.15

GẠO

(Mỗi tạ 60 kilos)

Gao N° 1	25/.	2.08
Gao N° 2	40/.	2.38
Tâm 1-2		1.80
Tâm 3-4		1.32
Cám trắng		0.60
Cám lức		0.45
Bao lúa ve		15.00
Bao gao		21.50

Bạp do mỗi trăm kilo ở Cholon.
Tử do

TÀU TỚI

Ở Pháp tới

Explorateur Grandidier	6 Déc
Entrecasteaux	6 Déc

Ở Hồi và Trung-kỳ về

Yangtse	8 Déc

Tàu về

Athos II	7 Déc

Singapore về

G.G.Merlin	30 Nov
G.G. Van Vollenhoven	4 Déc

TÀU ĐI

Qua Pháp

Dupleix	1er Déc
Athos II	9 Déc

Ra Lúc ra Trung-kỳ

Entrecasteaux	8 Déc
Claude Chappe	10 Déc

Qua Singapore

G.G. Merlin	3 Déc

Qua Tàu

Andre Lebon	13 Déc

MỘT THỨ BỆNH NAM-KỲ NHIỀU NHẤT

Xứ Nam kỳ ở về miền hạ lưu khí hậu thủy-thổ làm thấp, nên người Nam kỳ thường hay mắt phải chứng phong thấp, tê thấp, đau xương, mỏi lưng, nhức mỏi rêm cả mình, tê bại.

Muốn tránh khỏi bệnh ấy, mà lại được khỏe người luôn luôn, mau mau mua thứ thuốc :

Đào viên Bổ-huyết Khu-phong

Vì thuốc nầy chẳng bổ khí huyết, lại chữa được các chứng vừa kể trên rất hiển hiệu, chạy còn nên chủ ý.

Giá bán mỗi chai lớn 1$50/— Chai vừa 0$80 — Chai nhỏ 0$40.

Tổng Đại-lý phát hành tại Nam kỳ nhà buôn

NGUYỄN-THỊ-KÍNH Saigon

Số 30 đường Aviateur Garros.

(1298)

PHẤN-THƠM-CÚC

Màu trắng như bông bưởi, màu bông như hoa hường, sẽ làm cho qui bà, qui cô xinh đẹp như cảnh hoa tươi, tính chất phấn THƠM CÚC toàn đồ nội-hóa, chất tinh-khiết, mùi thơm dịu, giữ được nước da mịn màng tươi tắn luôn. Giá tuy rẻ tiền cho qui bà qui cô dùng được thường ngày, nhưng mà phẩm chất trong thỏi của phấn không bao giờ mất được. *dùng nó mịn da và không có mụn.*

Giá mỗi hộp. . . . . 0$30
Phấn nước ve lớn. 0.40
Phấn nước ve nhỏ. 0.20

Trữ tại Nguyễn-thị-Kính Saigon và 200, rue Frère Louis. (1298)

TISSUS EN TOUS GENRES

TRINH PHUC-LỢI

FONDÉE EN 1896

7, Rue des Cantonnais
(TONKIN) Phố Hàng Ngang, *HANOI*

Đủ mặt hàng TƠ, LỤA, VẢI

«NỘI-HÓA»

Chuyên môn bán
Contre-remboursement
khắp các nơi

Quý khách muốn biết giá hàng và mẫu hàng xin gởi thơ và đính theo timbre poste để trả lời.

TRỊ BỊNH HO

Thuốc ho Nam-Phương hiệu Con Cọp thân-hiệu danh tiếng

Lời thường nói chứng ho khó trị nhứt, vẫn là có thiệt vậy. Bịnh ho là một bịnh rất hiểm nghèo cho sanh mạng.

Ho bởi tạng phế, phế lâu nào cũng phải lâm nhuận, nóng hay lạnh đều ở cái cơ sanh ra bịnh được, phong hàn vào phế sanh ho, mà phong nhiệt vào phế cũng sanh ho.

Nhứt là tại trong mình không có đủ sức lực để chống cự lại bởi bịnh hoặc bởi ăn ngủ thất thường, hoặc vì có sự chơi bời rượu sắc quá độ ho có vì cơn lao công việc chịu sự mệt nhọc quá lực, mà không sớm điều trị, để thất dưỡng lâu ngày thành ra bịnh ho lao. « cũng khái thành lao ». Hoặc phụ nữ dưỡng kinh nguyệt không đều, đàn bà hậu sản, bậc huyết, ư huyết, kém huyết vân vân sanh ra chứng ho huyết, lo lắm khuc khắc làm cho người bịnh khô khan, xanh xao vàng vỏ thập phần nguy hiểm. (Thất tại bổn đường sẽ cắt nghĩa về Bịnh ho và cách trị bịnh ho).

Phương trị : *Người bịnh ho tới tại bổn đường có Lương-y kinh nghiệm nhiều về bịnh ho, ân cần coi mạch, bốc thuốc, chế thuốc trị bịnh có phần thân-trọng hơn, hay là mua thuốc chế sẵn N. 8 và N. 27 của bổn đường mà uống trường phục cũng chữa lành bịnh được. Bịnh ho lao, ho lâu cũng có phương trị và có hy vọng trị được. Không nên nói thất vọng !*

BỊNH HO LAO PHẢI BIẾT CÁCH ĐIỀU TRỊ KHÔNG NÊN VỘI THẤT VỌNG !

Nội bịnh ho lao có phương trị được là vì bịnh ho lao bởi tự mình lâm ra, bởi cái lúc sơ phát vì cảm phong hàn, phong nhiệt số mũi nghẹt mũi sanh ho mà không trị ngay, hay là vì chứa sai lầm đến đổi phế kim ngày một suy, phế suy không sanh được thận, thận thủy suy thời hỏa-động, hỏa động nung nấu phế kim, kim càng suy sanh ra ho lao vậy. Trị ho lao lại càng khó hơn, phải theo phương-pháp chuyên-môn (hồi tại bổn đường sẽ cắt nghĩa về bịnh ho lao và cách trị bịnh ho lao)

MUỐN KHỎI BỊNH HO LAO NGUY HIỂM

Người bịnh nên tới uống thuốc tại bổn đường, hằng ngày có Lương-y chuyên-môn điều-trị thận-trọng. Ở xa nên mua thuốc N° 8 Nam Phương Bổ-phế-hườn hiệu Con Cọp của bổn đường mà uống trường-phục mỗi ngày và xin « toa thuốc trị bịnh ho lao » của bổn đường mà uống thuốc thang mỗi đêm. Sẽ có lời căn-dặn phép vệ-sanh bảo-dưỡng, trong 10 bịnh ho lao, lốn có hy vọng trị được 5-7 lành mạnh khỏi hẳn, còn mấy người nặng quá thì cũng đỡ được, không nên vội thất-vọng !

N° 8.— NAM-PHƯƠNG BỔ-PHẾ-HƯỜN

Phương thuốc nầy kinh nghiệm lâu năm, bổ phổi, giết trùng, trị bịnh ho thần hiệu lình nghiệm. Tức chợ Bà-chiểu (Giadinh) ra Saigon danh tiếng chơn thiệt. Chữ trị ho phong hàn thấp nhiệt, đàn ông ho lao ho tổn, đàn bà con gái ho huyết, ho thai, ho sẩn hậu v. v. hộp 2 hườn 0$30, hộp 4 hườn 0$60, hộp 8 hườn 1$20 làm tế riêng cho bịnh ho lao uống trường phục.

N° 27.— NAM-PHƯƠNG CHỈ KHÁI HƯỜN

Thuốc viên trị ho phong ho đàm thần hiệu. Trị các chứng ho người lớn con nít, đàn ông, đàn bà, không cứ ho gió, ho phong, ho đàm, ho khan lước ho hen như suyễn. Nhứt là các chứng ho phong ho đàm ho mà người phi phạp đàn bà có thai cũng uống được. Giá một ve 0$35 — 12 ve 3$50.

Còn các chứng *Lao thương khái huyết, thế huyết*, thì có phương thuốc khác. Hỏi tại bổn đường.

Thơ và Mandat đề cho *M. Ngô-văn-Mộ, Pharmacie Nam Phương, 166, Rue Colonel Boudonnet Saigon.*

Nhà thuốc NAM PHƯƠNG hiệu Con Cọp
166 trước gare xe lửa Saigon — Mytho 166

THUỐC TRỊ BỊNH ĐÀN BÀ

Dùng thử, thử khỏi tốn tiền

QUẢNG-CÁO! QUẢNG-CÁO!

Hai tiếng quảng cáo làm cho biết bao nhiêu người lầm lạc. Kẻ giàu như người nghèo hễ có bịnh thì lật đật tìm thầy hoặc xem báo kiếm quảng cáo nào nói hay nói giỏi trúng chứng bịnh của mình mau mau mua về uống, bịnh đã không thấy giảm mà lại còn thêm.

Nói ra đây chẳng phải khoe chớ thật tình chúng tôi đã chạy truyền con nối làm thuốc đã ba đời không phải như ai kia lượm được lỉ toa thuốc gia truyền rồi mở tiệm làm càng quảng cáo tung bừng vô lối, miễn hàng của mình chạy, tôi của mình đầy là mãn nguyện.

Chúng tôi đây tiếm kiếm trong hết thảy những sách vở của những đồng danh y xưa nay ở Á Đông nầy : rồi lấy hồi trong ba năm trường như thế mới chế ra được một món thuốc chuyên trị bịnh đàn bà linh nghiệm cấp kỳ. Đã có cho không ngoài 400 người đàn bà và con gái đàng thế trăm người như một đều công nhận đó là món TIÊN DƯỢC.

Món thuốc ấy tên là : CUNG NGA BỬU KIM ĐƠN chuyên trị những chứng bịnh nầy :

1°— Đàn bà đau tử cung tử cung sưng, tử cung trệ xuống, huyết trắng ra dầm dề, tử cung lạnh không có con.

2°— Bạch đái hạ.

3°— Đàn bà bị huyết bằng uống vào cầm lại.

4°— Có thang không đáng hay đau bụng mau tay chưn bấy hoài mình mẩy nhức nhối.

5°— Đàn bà hay con gái đau máu, nước da vàng vọt ăn uống không tiêu càng ngày càng ốm.

Qui bà qui cô mắc những chứng bịnh trên đây ở xa viết thơ về hỏi hay đến thương lượng Bửu-dường sẵn lòng bán thuốc CUNG NGA BỬU KIM ĐƠN mà không lấy tiền trước những bà cho chỉ ở chẩn chẩn chứng đúng rồi cầu thật hay sẽ trả tiền phân nửa thôi trong hai tháng.

Kể từ nay tới 31 Décembre CUNG NGA BỬU KIM ĐƠN sẽ bán mặt lấy phân nửa tiền thôi cho những bà không cho biết chỗ ở.

Bửu-dường đã chế ra thứ CỦ LÀ SƯ TỬ chuyên trị bà chứng hay bực nào ai ai cũng đều biết ngày nay bổn dường chế ra thuốc CUNG NGA BỬU KIM ĐƠN sẽ chuyên trị bịnh đàn bà hay hơn nữa. Thuốc nầy kỳ khi đàn bà nóng lạnh xổ mũi nhứt đầu không nên uống. Mỗi ngày uống 1 hườn chia làm hai, sớm mai và chiều

Giá một hộp 5 hườn 1$50 *Lấy phân nửa tiền 0$75*

Cầu đó,

THOẠI - DƯ - ĐƯỜNG

133, rue de Paris, Cholon

(1316)

20 điều thuốc

Cigarettes COFAT

Quí vị nào hút thuốc « COFAT » chẳng nên quên rằng hãng BOY-LANDRY đổi mười bao không thuốc « COFAT » một gói nguyên hai chục điếu « COFAT ».

Hay là đem những chỗ sau đây :

Ở CHOLON : Tiệm TRINH-LE-SINH — 350, rue des Marins.

Ở SAIGON : Tiệm TRIEU-THANH — 6, Amiral Courbet (Chợ-mới)

TIỂU-THUYẾT CỦA ĐỨC-NHÀ-NHÂN N° 56

KHÍ HUYẾT ANH HÙNG

PHỤ-PỨC

II

Huỳnh Long nằm mười đó giấc ngủ mà không ngủ được. Chàng muốn ngồi cho quên những nỗi buồn rầu đau đớn trong lòng. Nhớ đến Lệ Hà, Huỳnh-Long thở dài mà nói rằng : « La ôi, mà ta vẫn nhớ dạng nhớ hình Lệ Hà luôn. Ta yêu nàng, ta đã hiến cho nàng cả cái tình ấy. Vì cớ bởi thiếu nhy Huỳnh Long thở dài một cái rồi nói : Không ta không bên tình với Lệ Hà, ta không muốn nhớ đến nàng nữa. Ta biết xét sở phận của ta là một thằng kép hát xiệc đành gió gì đâu, còn Lệ Hà ta nghe nói nàng là con nhà trâm anh thế phiệt, con một nhà giàu bậc triệu, một nhà danh tiếng nhứt ở Saigon. Không... không, bao theo bao, sen theo sen, Lệ-Hà coi ta là một đứa hèn hạ, nên nàng biết tư hữu tình với nàng thì không khỏi trễ mối hay là cười mỉ cách cay chua. » Huỳnh Long nói mấy lời rồi tỏ tất vẻ hạng.

Đang bỗ gió bỗi tiếng, rỗ ràng ca vài câu rồi, cái đầu xuống kê dưới phòng ông chủ khách sạn mà Huỳnh Long chưa ngủ được. Chàng bèn bước xuống giường mà đi ra hiên lầu. Đêm nay trăng tỏ lâu lâu, cái đêm mười bốn Annam lại trời trong nhẹ lọc. Trăng tỏ như gương, gió hây hây như quạt. Cái cảnh đêm khuya hữu tình thật.

Huỳnh Long ngồi xuống một ghế ngồi hiên lầu nhìn trăng mà hồn người hồn gan, chẳng buồn sỉ nỗi gì không rõ. Thoạt nghe có tiếng cây đờn kim tay khảy phớt phớt trên giây tiếng kêu rõ rõ, hơi trở da dương. Tiếng đờn chẩn rải tựa hồ mấy ngón tay thầm hằng lần lất trên dây, thế mà nó thâm trầm lạ lùng kỉ nghe có tiếng một cô thiếu nữ cất tiếng ca mà hát vọng cổ nhỏ nhẻ hòa với tiếng đờn.

Huỳnh-Long day mặt qua phía đó thì thấy nơi phòng kế một chàng thanh niên ngồi đờn, cô một cô thiếu nữ đứng phía sau lưng tay gát lên vai chàng ấy mà vào mà chàng ấy lẽ [illegible] yếm. Chàng thanh niên vừa đờn vừa ngước mặt lên miệng tươi cười và ngó nàng hằng cặp mắt đầu tình. Tiếng đờn dứt, tiếng ca cũng dứt rồi cả hai cùng hướng nhau một lược rồi đứng dậy đi vào phòng.

Khi cặp trai tài gái sắc ấy đi vào phòng rồi, Huỳnh Long có một cái cảm giác ta lũng, ngực nở lớn lên trái tim đập rất mạnh.

Dường như cái cảnh tình của cặp trai gái ấy làm cho lên tình trong lòng chàng nhen nhúm. Huỳnh Long nhớ đến Lệ Hà thì bèn mới lật đầu nói thầm rằng : « Ta nhớ đến làm chi ? » Huỳnh-Long day một qua bên tả bỗng thấy Kim - Phụng trong phòng cách một tấm vách mỏ cửa đi ra hiên lầu. Huỳnh Long muốn day mặt lại phía khác thì nghe Kim Phụng hỏi rằng : « Anh Huỳnh Long chưng nầy chưa ngủ xao mà nghỉ đó ? » Huỳnh Long nghe hỏi có hơi thẹn gương đáp lại rằng : « Anh chưa ngủ được.

Đêm nay nóng nực quá nên ra ngồi ngoài nầy hứng gió. » Kim Phụng tươi cười nói : « Em cũng không ngủ được. Mới day em nghe tiếng đờn ca của ai vẳng vẳng, đến ca em nghe sao bất buồn như gì đâu. » Kim - Phụng nói vừa dứt lời bỗng nghe có tiếng nói lớn lên rằng : « Con cẻ, giờ nầy chưa ngủ còn ra nói chuyện với Huỳnh Long chớ. Đi vô ! »

Tiếng nói rõn rang, Kim Phụng giựt mình thất sắc day lại ngó thấy cha nuôi ở phòng kế bên. Thanh Long lật đật xây lưng đi vào phòng khép cửa lại. Bên nay Huỳnh Long cũng đứng dậy trở vào phòng lên giường nằm đêm nay Huỳnh Long nằm buồn bực thở ra thở vào đến 6 giờ sáng mới mệt quá mới ngủ được.

Đang ngủ vào độ 6 giờ rưỡi, Huỳnh Long còn đang ngon giấc bỗng nghe tiếng đập cửa phòng rầm rầm giựt mình mở mắt ra nghe cay xốn xốn.

Chàng muốn ngủ nữa, mà ít mắt được thì thấy nàng đã [illegible] nào đến tâm chân giờ mới khoẻ lại, nhưng phải lật đật bước xuống giường đi rửa mặt vì Thanh Long kêu dậy đi lại rạp hát đặng tập dượt mấy trò mới. Huỳnh Long rửa mặt thay đồ xong liền ra ngoài khỏi cửa phòng mà đi với con chú khiển ngoan vẫn lẽn quẩn theo chân luôn.

Từ khách sạn nầy đến rạp hát xiệc xa không đầy hai trăm thước Huỳnh Long đi bộ. Huỳnh Long mặc một áo vải trắng chơn mang giầy tau vừa đi bằng ngang qua đường thì nghe có tiếng xe hơi bấp kêu. Huỳnh Long chạy qua khỏi đường bước day lại ngó thấy một cái xe hơi hai chỗ ngồi rất đẹp chạy tới, trên xe có một cô mười năm ngồi chơn ngay bình sắc mặt tươi tắn như đóa hoa mới nở buổi ban mai. Huỳnh Long cũ thọn vô thầm rằng : « Lệ Hà ! » Huỳnh Long vừa nói vừa nói rằng : « Có buồn gì khác hơn là buồn ngủ đâu cho [illegible]

(Có nữa)

DÙNG THUỐC

THIÊN-HÒA ĐƯỜNG

Trị các chứng bịnh ban

HAY LẮM

KÍNH CÁO

Phương thuốc nước trị các chứng bịnh ban của bổn-đường bào chế, trước kia bổn hiệu Ban-Dược-Thất, nhưng từ nay trở đi, sẽ đổi tên lại mà bổn là THIÊN-HÒA BAN-DƯỢC.

Sở dĩ có sự thay đổi như vậy, vì mới đây các đại-lý của bổn-đường và nhiều vị thân-sĩ quí yêu, có cho bổn-đường hay rằng có nhiều thứ thuốc trị bịnh ban cũng lấy tên Ban-Dược-Thất của bổn-đường mà đặt tên thuốc của họ. Bởi đó cho nên bổn-đường định đặt thương-hiệu THIÊN-HÒA BAN-DƯỢC này để thế cho tên cũ Ban-Dược-Thất, đặng cho chư tôn khỏi phải mua lầm những thuốc giả mạo của bọn vô lương.

Bổn chữ THIÊN-HÒA BAN-DƯỢC này, gồm có ý nghĩa đầy đủ là : thuốc nước trị bịnh ban của bổn-hiệu THIÊN-HÒA-ĐƯỜNG. Bổn hiệu đã có cho chứng bằn chữ này nơi Tòa, để ngừa những sự giả giảo của bọn người vô lương tâm ấy.

Vậy từ nay trở đi, mỗi khi chư tôn muốn mua cho đặng phương thuốc trị bịnh ban của bổn-đường bào chế, thì xin nhớ nơi cho phải thuốc THIÊN HÒA BAN-DƯỢC của bổn-đường, chớ mua lầm những thuốc giả mạo.

Bổn-đường THIÊN-HÒA-ĐƯỜNG CHOLON

Hãy hút thuốc điếu

«ĐẠI-NAM»

Ngon hơn hết

COTAB

NHÀ THUỐC ĐẠI ĐỒNG
96 Rue Pellerin 96
SAIGON

MỘT MÓN THUỐC MỚI

Trị được các chứng Phong độc, sanh bịnh ngoài da, như: ghẻ chốc, lác voi, lác đồng-tiền, mụn cám, mụn bọc, nhọt long bọn, bài hỉa càng những mụt mọc ngoài da, càng lành mạnh, sẩn đó có gì, ngứa ngáy khó chịu.

Ai có bịnh ngoài da, hãy uống thuốc

PHONG NGỨA

hiệu ĐẠI-ĐỒNG

Sẽ thấy tiêu hết những độc-độc trong mình. Làm cho máu trở nên tinh sạch, tươi thắm. Mỗi hộp. . . . 0$60

ĐẠI-LÝ.—Thanh Thanh, Tân Tiến, Nam-Phát, Nhà thuốc Cầu ông Lãnh, Ông hiệu Hạnh Saigon — Nouvaudis, Đức Thắng Dakao — Trương văn Thật Giađịnh Nguyễn văn Bổ Bồ phương Quế Trọng văn Thành, Tân Thành Cholon—Lương thới An Bienhoa và khắp các nơi

Tin buồn

Vừa hay tin rằng cụ thân-sinh của bạn đồng nghiệp J. B. Đồng ở báo *Saigon* đã từ trần hồm ngày 29 Novembre vừa rồi, chúng tôi xin chia mối đau đớn cùng bạn.

Toà-Soạn

ĐA BÀNH

TẠI VƯỜN ÔNG THƯỢNG

(*Jardin de la ville*)

Chúa nhựt 2 Décembre 1934

Đúng 4 giờ rưỡi chiều

HỘI TUYỂN NAM-KỲ

đấu với

TÀU BINH ÂN LÊ CUMBERLAND

Giá vô cửa :

Tribune centrale	1$00
Tribune latérales	0.50
Tribune populaires	0.30

Một trận đánh vợt rất kịch-liệt

Do hội Saigon Tennis Club tổ chức, trong ngày chúa nhựt 2 Decembre 1934, 8 giờ sớm mai

CHIM ĐẤU VỚI GIAO

TRẬN PHỤC THÙ TRONG 3 HIỆP

Ai thắng sẽ được lãnh một cái Coupe của hội S.T.C. ban thưởng.

Savon Việt-Nam tốt hơn hết

NGUYÊN NHƠN CỦA BỊNH

MỘNG-TINH, DI-TINH VÀ HUỘT-TINH

A.— Bởi thọ bẩm tiên thiên bất túc, hậu-thiên thất nghi, tuổi còn nhỏ mà quá ư sắc dục quán hồn đông nhi tướng hoả tây mà thành ra.

B.— Bởi lúc tuổi còn nhỏ, sức lực mạnh mẽ tham đầu sắc dục làm trí cần non không tự chủ động tĩnh, chơi « cách [illegible] » làm cho ngọc quan lớn hoá thành ra.

C.— Bởi người bị lậu độc uống thuốc [illegible] tiêu-phạt mà thông lợi tiểu tiện nhiều làm cho thận thủy-suy ngọc quan lớn mà thành ra.

Dời ba nguyên-nhơn kể trên mà sanh ra ba chứng bịnh « Mộng tinh », « Di-Tinh » và « Huyết-Tinh ».

1° Nhơn chiêm bao thấy mộng mị tình xuất ra là Mộng tinh ấy như thân nước đầy mà tràng bịnh không nặng. ✓

2° Lúc ngủ không nên chiêm bao mà tình xuất ra km thức dậy mới hay, trong mình bịnh thêm lay chơn [illegible] mỗi là Di-tinh. Ấy như bịnh chén nước nghiêng mà tràng ra, bịnh đã nặng.

3° Bất luận ngày đêm tình hết cứ chảy ra hoài, hoặc thấy sắc hơi là mà trông việc tình dục cũng chảy ra, hoặc đi tiểu, tiểu rặng mạnh cũng chảy ra là Huyết-tinh, ấy như bình chén nước lũng đầy mà nước chảy ra, bịnh vầy nặng và rất khó trị.

Người mắc phải ba chứng bịnh trên thường hay đau thắt ngang lưng nước tiểu vàng tai ù-ù nhức mỏi, trong mình mệt nhọc, ăn ngủ không định bình nên đêm lay, gương mặt sanh sắc càng ngày càng ốm. Nếu không điều trị để lâu ngày thấy sau hoá vong hoá tổng tin đến tìm phải, tâm cho tiên nông phải gốc rang tức nơi ngục thành ra bịnh ấy.

Người mắc phải 3 chứng bịnh trên hãy uống « Tam-tinh Bổ Cửu-Bổ Thận hoàn » (số 2) của nhà thuốc VÕ-VĂN-VÂN Thủ-đức. Một thì bịnh hết dứt mà lại động bổ thận tráng dương có tiền ích chi, khỏi bổ sức lực trong mình. 20 người uống không ít một, để đó chẳng biết bao nhiêu bức thư khen tặng.

Giá mỗi hộp (uống 8 ngày) 1p.00

VÕ-VĂN-VÂN DƯỢC-PHÒNG

Cả chuyên : Y học-sĩ Võ-văn-Vân bào chế THUDAUMOT

Bắt được thuốc phiện lậu ở Chợ-lớn

Sở cảnh-sát ở Cholon có xét nhà tên huê-kiều Lương-Thường, bắt được một mớ thuốc-phiện lậu.

Anh Hoa-Kiều nầy đã bị sở Đoan bắt về tra vấn.

Lính cảnh-sát mới bắt được một người đàn bà ăn cắp

Lính cảnh-sát mới bắt được một người đàn bà tên là Lê-thị Mau 28 tuổi, có ăn cắp của bà Nguyễn-thị Tý ở Tuk Luck nhiều món nữ trang đáng giá là 36 $.

Gốc thì Mau ở Cù-lao-Tây Châu Đốc, thì ta lại còn có một người đồng tổ với mình nữa tên là Nguyễn-văn Biện làm cu-li dưới chiếc tàu Thanh-Hương. Hiện nay Biện cũng bị bắt vả cùng với thị Mau vào khám lớn Saigon.

Một cái nhà bỏ hoang bị cháy

Lúc 10 giờ đêm 29 Novembre, ở Giađinh có một cái nhà lá bỏ hoang đã sáu tháng nay, mà hôm ấy lại bắt cháy ngang.

Nhưng may, cái nhà ấy cất không gần mấy nhà khác, nên không thiệt hại nhiều mà ai cả. Nhờ có lính trần đến cứu chữa, nên lửa cháy không bao lâu, tiêu cái nhà, rồi phải tắc.

Nguyên nhơn ra sao, cũng ai chưa hiểu được.

Đồng nghiệp cũ mà mới

Báo *Lang-Giang* tới bữa 4 Décembre nầy lại tục bản, mỗi tuần lễ ra ba kỳ.

Nội-dung và ngoại-dung thay đổi hẳn.

Người đứng chủ-trương cho tờ *Long Giang* ra ngày nay không phải là người đứng chủ-trương cho tờ *Long Giang* xuất bản mấy lần trước.

Vậy nhơn dịp nầy xin chúc cho bạn đồng-nghiệp dưới quyền chi huy cứng cỏi của các nhà chủ-trương mới thăng bước đi tới đặng góp mặt lâu dài với làng báo Nam-kỳ ta.

Nạn xe hơi ở Xuân Lộc

Sớm mai hôm thứ năm hồi 6 giờ có chiếc xe hơi Delage Sport C. P. 957 chở 4 người chạy thăng ra Phan Thiết.

Khi chạy đến đường quẹo và xuống cầu ở lối đường giữa sở Cao su Suzannah và sở An Lộc, chiếc xe Delage đương chạy mau vùng [illegible] bánh lật lăn xuống cầu đất bên cách xa bờ đường cái chừng [illegible] hay 10 thước.

Bốn người ngồi trong xe bị văn ra ngoài, trong ấy có người đờn bà Annam bể sọ và cánh tay trái bị gãy-đập. Còn ba người kia thì bị thương nhẹ thôi.

VẮN TẮT

Có tin ở Camaguey cho hay rằng vì phong trào bạo động khẩng bố nổi lên bằng bội ở Cuba, nên Chánh phủ ha lịnh đem quân đội trấn thủ thành phố. Người ta lại cho tin rằng có 5 trái bom của đảng bạo động chịp nổ.

∴

Những nhà tổ-chức đương sắp đặt buổi lễ thất-nghiệp rất hăng hái Quan Toán-Quyền và quan Thống đốc đề nhận làm Chủ tọa buổi lễ ấy.

∴

Ban trị-sự lúa gạo Cam-bốt đã họp nhóm chiều hôm 28-11-34 hồi 6 giờ tại Phòng Canh-nông phiên Đại-hội đồng.

Có 119 người đã xin vào chưn hội, viên của ban ấy hôm nhóm bữa 28-11-34, có chừng 60 đến dự.

∴

M. Hérisson thay mặt cho ban trị sự tạm thời tỏ bày các công việc và mục đích của ban trị-sự lúa gạo.

Bổn điều lệ được toàn thể hội viên ưng chuẩn.

Đã cử xong ban hội đồng quản trị. Ban Hội đồng nầy sẽ nhóm vào bữa 3-12-34 tại phòng Canh nông.

∴

Trong mấy bài diễu tru trong đạo Cao-Đài, ông phóng sự của Công-Luận có bày đề đặt chuyện làm sai hết nhiều sự thật. Chúng tôi sẽ có bài nói về những chỗ sai của báo C.L.

TẠI HẠ-NGHỊ-VIỆN PHÁP

Bạn xét về công-nho thủy - binh và hàng không

Paris.— Sớm mai 27-11-34 Hạ nghị-viện nhóm do ông Fernand Bouisson làm chủ tọa và bàn xét về sở công-nho thủy binh. Nhiều khoản trong sở công nho nầy được ưng chuẩn một cách rất mau.

Ông Piétri có trả lời cho những người hỏi ông rằng ông lấy làm vui lòng mà thấy nước Pháp về việc tạo-tác hải-quân vẫn đứng trong những cái giới hạn mà vài cường quốc khác đã vượt qua.

Ông nói như vầy : « Chúng ta phải đóng tàu cho đội hải-quân luôn nhưng không phải đóng những tàu lớn lắm, nếu những tàu nầy không cần ích nhưng phải đóng những tàu cho kiên cố, Đêu quan hệ là phải lo ung đúc cho đội hải-không-quân và nay mai đây đội ấy sẽ có những chiếc thủy phi thoàn và cần ích cho một nước như nước Pháp.»

Ông Piétri có nhắc rằng cái sức trọng tài của đội hải quân Pháp bây giờ kém thua hồi năm 1914 đến 14 %. Trãi qua mười năm nay nước Pháp đã có gắn đặng tu chỉnh lại các đội tàu chiến và công việc nầy cần phải đẹp đuổi theo và làm cho gấp.

Kế Hạ nghị viện xét công nho hàng không. Đại tướng Benain có tỏ bày cái chánh sách của bộ hàng không và nói rõ về những cái kết quả tốt đẹp trong cuộc tập trung những cuộc công nghệ về hàng không.

Ông nói rằng : « Hiện bây giờ chúng ta có đội hàng không đông đúc nhưng có những chiếc máy bay đã hư và những chiếc không thể xài được. Hiện nay cần phải yêu cầu các nhà chế tạo tàu bay nhẹ hơn hết theo kiểu máy bay chở thơ.»

Nói về đội không quân, ông bổ trưởng tuyên bố rằng ông đương lo chấn chỉnh về khí cụ và lo sắp những đồ chế tạo thì tân và ông kêu nài phải tuyển dụng bọn thiếu niên vào đội không quân ».

Hạ nghị viện nhóm đến 11 giờ 50 giải tán.

Travinh, le 22 Novembre 1934.

Trị bịnh như vầy mới đáng gọi là danh y

Ngày 27 tháng chạp Annam 1934, bà nhạc mẫu tôi 52 tuổi, đau đã ngoài hai mươi ngày ; bịnh tình ngày cấp, không ăn cơm đã bốn ngày, chỉ nằm uống nước không mà chiêu.

Thuốc tây nam đùng đã, nhiều thầy xem mạch đều đoán chết mà chạy cả. Anh em tôi đã lo phần biện hậu sự. May thay cho bà nhạc tôi đương thọ vị cang có ông lương y NGUYỄN-VĂN HUẤN về đến ; tôi rước ông chẩn mạch, khi xem rồi thầy đoán rằng : bịnh nhân tạ tri mạch trầm nhược, tạng hàn tà ẩm vi, chưng lạnh ngược, đau đầu mỏ hôi, tuồi suông mà bông, cái hiện trạng thác cũng nhiều. Thầy liền kê toa cho uống chỉ có một thang thuốc qua ngày sau bà nhạc tôi đặng khá, rồi lần lần mạnh luôn.

Trong tháng tự annam 1934, có thầy Vĩ và thầy Chữ bị bịnh phong ôn, tuyệt là ban đen, thầy cũng cứu đặng khỏi chết.

Ngày mồng 4 tháng 5 annam 1934, phó lục bộ Lâm-văn-Ngôi bị bịnh thấp hoặc lạn ăn mửa, và nước cực thầy cho uống chỉ có một thang thuốc mạnh tiêu. Tháng 6 annam 1934, ông cựu hương thân Trần-đình Lợi bịnh nhiều, tìm thuốc và uống thuốc đã chẳng bớt lại coi càng ngày càng trầm trọng. May đâu, thầy ở Cầnthơ vừa đến, coi mạch kê toa cho uống vài thang, bịnh đã thuyên giảm rồi đáng Qui-lộc-nhi tiên-cao cho uống bịnh mạnh như thường.

Nguyên thầy là người trượng nghiệp sơ tài, thường trị bịnh ngay, chẳng nài đăng cuộc chi cả, cử gió lòng nhơn thuật mà thôi.

Lâu nay thầy giúp cho TỀ-NAM ĐƯỜNG ở Cầnthơ đi coi mạch trị bịnh.

Ngày 14 Août 1934, thầy đi Sadec, đi ngang kinh Xã-khánh, gặp ông già tên Võ-văn-Lung, 63 tuổi, ở làng Tân-quới, tổng An-trường (Cầnthơ), trung thực, nói đâm, mình mẩy càng đa, thập phần lỉ nhứt phần sanh, hai bà đau thầy thuốc lắc đầu nói chết chỉ có ngài khoanh tay, thầy NGUYỄN-VĂN-HUẤN coi mạch nói không sao, liền lấy một chất thuốc tên cay rằng cho uống, giây phút sống lại.

Cần tại Trà-mơn, Trà-ban. Ngồi bàng và nhiều nơi khác. Thầy cứu khẩng biết bao nhiêu bịnh ngay. Thầy mạch lạc rành rẽ, ý lý biện thông, coi mạch mười người không sai một ai cả.

Vậy nên chúng tôi xin đăng một bài cảm tạng, trước là đáp ơn thầy sau là khuyên hãi nội chư quí đồng bào, rủi ai có cơn đau yếu, nên kiếm thầy NGUYỄN-VĂN-HUẤN mà dùng thuốc, khỏi lo uống càng mà thanh ra hoạt bịnh.

Thầy có đã cấp bằng y-nghiệp tỉnh Travinh ngày tại Thanh-hóa ngày quận Cần-ngan.

M. HUỲNH-MINH-THANH
6 làng Thanh-hòa Sơn
TRAVINH

Tại rạp Thành-Xương

Ba đêm hát đặc-biệt

Thứ bảy 1er, chúa nhựt 2, thứ hai 3 Décembre 1934

Hát giúp hội *NGÔI SAO GIADINH* đi Bắc

Ba đêm hát Đặc-Biệt nầy, ban tổ chức, nhơn dịp qui ông *Đại-Hội-Đồng Kinh-Tế « Lữ-Tài »* (Membres du Grand Conseil des Intérêts Economiques) ở Trung-kỳ và Bắc-kỳ đến dự « *Đại-Hội* » (Grand Conseil) tại Saigon, có mời Qui ông đến xem

Đào kép tinh nguyện ra hết tài nghề diễn cho khán giả xem Tối thứ bảy 1er Décembre 1934

Xuất đầu :

Tông-Tiêu Đơn-Hàng-Tín

Xuất sau

Tam-Chiến Lữ-Bố

(Cô Năm Nhỏ thủ vai vợ Đơn-Hùng-Tín)

Tối chúa nhựt 2 Décembre 1934

Xuất đầu

Phá Tô Anh

ngự tiền bảo phụ cứu

Xuất sau

Đơn-Đào Phá Hội

(Sáu Phủ thủ vai Quang-Lôi-Ký)

Giá vô cửa

Thượng hạng	1$00
Hạng nhứt	0$70
Hạng nhì	0$40
Hạng ba	0$20

Lưu thiêm — Hội Ngôi-Sao Giadinh đăng Tổng-cuộc đã banh Hà-thành nơi đây 1er trận trong mấy ngày là NOEL và JEL TAX.

Anh em đua xe mấy đợp ở Nam-kỳ có biết tài, nhưng không có dịp trổ hết tài hay của mình cho anh em Hà-Thành thấy.

Hội Ngôi-Sao Giadinh chúng nể tâm của bao công, chịu lớn các sở phí cho 5 anh em « CHÁ-LÀ » giỏi hơn hết ở Nam-kỳ ra tranh ba trận tại đất Bắc.

Mấy ngàn anh em bạn mê đua xe mấy đợp, mấy trăm anh em « *Cu rua* », đến *thứ bảy 1er, chúa nhựt 2 và thứ hai 3 Décembre 1934*, như có rảnh thì giờ nên đến rạp THÀNH-XƯƠNG trước xem hát chơi sau giúp vào quỹ hội « NGÔI SAO GIADINH » tức là giúp nước thể-tháo yêu quí của mình là điệu *Đua xe mấy đợp*.

Năm anh em « *Cu rua* » là *Yên Xả, Lợi, Sâm*, còn người thứ năm, tổng-cuộc đua xe mấy tuần tới sẽ lựa sau. Trong ba đêm hát đó sẽ ra chào khán quan, trước khi lên đường.

SÁNG LẬP NĂM 1940 — LÂM THUỐC BA ĐỜI

Nhà thuốc NAM-PHƯƠNG

Hiệu « CON CỌP »

Trước ở chợ Bà-chiểu (Giadinh) nay đã dời ra Saigon
166, Rue Colonel Boudonnet, 166
(Trước gare xe lửa Saigon — Mytho)

Lương-y Annam có cấp bằng Trung-Việt làm thuốc kinh nghiệm, coi mạch hốt thuốc, trị bịnh tại nhà, không tính tiền công. Sớm mai từ 7 giờ tới chiều tối 9-10 giờ còn coi mạch, hốt thuốc, bán thuốc, trừ ra buổi trưa từ 12 tới 1 giờ nghỉ không coi mạch. Trị hết thảy các chứng bịnh nam phụ lão ấu.

Chuyên trị: bịnh ho, thổ huyết ; phụ-nữ khoa, điều kinh bạch đới, đau tử cung và sở trường về Tiểu-nhi khoa, trẻ con nít đau ban trắng ban đỏ đánh tiếng.

N° 2 — Tiêu ban giải nhiệt hườn hiệu « CON CỌP »

Trẻ con nít đau ban trắng, ban đỏ, gốc ban chưa dứt, ăn-uống, mình nóng hầm hầm, hay đổ mồ hôi, lâm biếng ăn, đương bịnh uống thuốc nầy đuổi ban ra, mau mạnh, còn vô bình, bình thường cho uống thuốc nầy trị nóng mình, trừ mồ-hôi bịnh, trẻ con mát da mát thịt mạnh khoẻ mau lớn. Thuốc kinh nghiệm danh tiếng. Một bao lớn 0p.20 — 12 bao lớn 2p.00 ; một bao nhỏ 0p.10 — 12 bao nhỏ 1p.00.

Bịnh tê bại, bịnh tức, bịnh lậu, tim-la, nặng lưng cũng trị được.

Đàn ông ho lao, ho tốn, phổi yếu, đàn bà có-gái huyết hư, ho huyết, ho thai, ho sản hậu v. v. nên uống thuốc *N° 8 Nam-Phương Bổ-phế hườn* hiệu *Con Cọp* của bổn đường, thuốc bổ phổi, giết trùng, thuận khí tiêu đàm, trị bịnh ho thần hiệu, danh tiếng chơn thiệt. Hộp 0$30, hộp 0$60, hộp 1$20.

Bịnh ho-lao phải biết cách điều trị

Không nên vội thất-vọng !

Muốn khỏi bịnh ho lao nguy hiểm

Người bịnh nên tới lại bổn đường uống thuốc, hằng ngày có Lương-y chuyên môn điều trị thận-trọng, ở xa nên mua thuốc *N° 8 Nam-Phương bổ phế hườn* mà uống mỗi ngày và xin *"toa thuốc trị bịnh ho lao"* của bổn đường mà uống thuốc thang mỗi đêm. Sẽ có lời cầu đặn phép vệ-sanh bổ dưỡng, trong 10 bịnh ho lao tốn có hy vọng trị được 5-7 bịnh lành mạnh khoẻ hẳn, còn mấy bịnh nặng quá cũng đỡ được. Không nên vội thất vọng !

Có rượu thuốc trị nhức mỏi chân hiệu bà lê.

Cao không thuốc nước nhỏ con mắt đau nhặm linh nghiệm.

SẴN LÒNG CỨU GIÚP BỊNH NHÀ NGHÈO

Nghĩa là : Người có tiền, xin trả đủ tiền thuốc, tiền công. Người nghèo ít tiền thì tùy theo sức mà trả tiền thuốc.

Tôn chỉ và mục đích của bổn đường :

Làm ích cho đồng loại, sẵn lòng cứu bịnh giúp đời.

Bán đủ thứ Cao đơn hườn tán kinh-nghiệm.

Người ở xa tới Saigon uống thuốc, bổn đường giới-thiệu tới khách sạng quen tính giá riêng thiệt nhẹ.

Thơ và mandat đề cho : M. Nguyễn-văn-Hộ, Pharmacie Nam-Phương, 166 Rue Colonel Boudonnet Saigon.

FOOT-BALL

TẠI VƯỜN ÔNG THƯỢNG

JARDIN DE LA VILLE

Thứ ba 4 Décembre 1934

đúng 5 giờ thiếu 20

ETOILE DE GIADINH

ĐẤU VỚI

Tàu binh ăn-lê «Cumberland»

(Equipe A)

Hai hội nầy có gặp nhau một lần rồi, hồi năm 1930. Hoà 1 à 1. — Lần nầy, hội nào cũng muốn thắ thắng.

NÊN ĐẾN XEM !!!

Giá vô cửa rẻ như thường không có tăng thêm.

Giảng populaires	0$30
Giảng phía một	0$40
Giảng chính giữa có lớp	1$00

IMP. THẠNH-MẬU 5-7 Rue de Reims Saigon — Le Gérant NGUYỄN-VĂN-SAM